

Pētījums “Ceļu karte jauniešu iesaistei”

LATVIJAS MAZPULKI, 2023

Šis pētījums ir daļa no biedrības "Latvijas Mazpulki" realizētā projekta "Dodiet ceļu! Jaunieši!".

Pētījums ir sagatavots ar Islandes, Lihtenšteinas un Norvēģijas atbalstu caur EEZ un Norvēģijas grantu programmu "Aktīvo iedzīvotāju fonds". Par pētījuma saturu atbild biedrība "Latvijas Mazpulki".

Saturs

Ievads	3
Metodoloģija	4
Jauniešu iniciatīvu tapšanas un īstenošanas izpēte	6
Projekta sagatavošanas posms	6
Projekta resursu piesaistes posms	9
Projekta īstenošanas posms	14
Projekta izvērtēšanas posms	18
Jaunatnes iniciatīvu projektu konkursi pašvaldībās	22
Līdzīgā informācija projektu iniciatīvu konkursu nolikumos	22
Atšķirīgā informācija projektu iniciatīvu konkursu nolikumos	24
Pašvaldības jaunatnes darbā iesaistīto kvantitatīvā aptauja	26
Secinājumi	31
Priekšlikumi	32

Ievads

Pētījums “Ceļu karte jauniešu iesaistei” ir neatņemama projekta “Dodiet ceļu! Jaunieši!” sastāvdaļa. Esot jauniešiem, kurš vēl tikai iepazīst sabiedrībā valdošās normas un noteikumus, kurš vēl nepārzina lēmumu pieņemšanas procesu, ir viegli apjukt šajā ceļu kartē “kā būt aktīvam sava novada iedzīvotājam”. Pētījumi rāda, ka iespējas iesaistīties ir, bet jaunieši tās neizmanto. Kāpēc? To mēs vēlējāmies noskaidrot pētījuma un projekta aktivitātēs un mainīt.

Vienmēr atrodas jauni veidi, kā labāk sadarboties ar jauno paaudzi savā novadā. Tāpēc arī mūsu projekts vēsta “Dodiet ceļu! Jaunieši!, jo primāri vēlamies sasniegt tieši lēmumu pieņēmējus. Mēs vēlamies uzlabot novadu pašvaldību izpratni par katra jaunieša nozīmi savā novadā, kā arī dot jaunatnes politikas veidotājiem un jaunatnes darbiniekiem instrumentus, lai viņi spētu labāk sasniegt savus jauniešus un iesaistīt viņus pilsoniskās līdzdalības aktivitātēs, tādejādi stiprinot demokrātijas kultūru Latvijas reģionos. Bez tam šobrīd jūtam, ka joprojām ir ļoti nepieciešams skaidrot un aizstāvēt jaunatnes darba nepieciešamību valstiskā līmenī.

Projekts “Dodiet ceļu! Jaunieši!” ir komplekss projekts, kas ietver 11 savstarpēji saistītas aktivitātes, kuras ir radītas ar mērķi uzlabot jauniešu līdzdalības iespējas Latvijas lauku reģionos, lai viņi būtu pārliecinātāki par savu spēju ietekmēt lēmumus savā novadā un justu lielāku piederību Latvijai. Vairākas projekta aktivitātes tieši iesaista jauniešus, taču projekta galvenais uzdevums ir sekot līdz jauniešu līdzdalības procesam, analizēt to, lai uzlabotu jaunatnes politiku Latvijas reģionos.

Projekta īstenotāji vēlas, lai lauku jauniešu acīs ceļi uz aktīvu līdzdalību savā novadā būtu labāk saskatāmi, gludāki, lai šī līdzdalības pieredze viņiem radītu gandarījumu, lai viņi vēlētos nākotnē uzņemties arvien lielākas un nozīmīgas pilsoniskas iniciatīvas.

Pētījums noritēja paralēli jauniešu veiktajām iniciatīvām “Jaunieši IzAicina” un “Uzdrīksties iesaistīties”.

Aktivitātes “Jaunieši IzAicina” ietvaros bija plānots realizēt vismaz 20 jauniešu vadītas iniciatīvas 2021.-2022. gadā Latvijas reģionos, lai veicinātu jauniešu uzņēmību sabiedrisku projektu īstenošanā, lai iesaistītu ciematu jauniešus sabiedriskās aktivitātēs savā novadā, kā arī lai projekta vadība un jauniešu komandu mentori varētu sekot līdz tam, kā jauniešiem veicas ar iniciatīvu īstenošanu, analizētu to un pētītu - kur jauniešiem veicas labi un kur ir galvenie klupšanas akmeņi, lai veiktu secinājumus un varētu tos izmantot turpmākam darbam šajā projektā.

Aktivitātes “Uzdrīksties iesaistīties”. Jaunieši, kuri piedalījās projekta apmācībās, tika aicināti īstenot savas iniciatīvas jauniešiem, jo īpaši mazaizsargātiem jauniešiem. Aktivitāšu mērķauditorija sociālai un/vai ekonomiskai atstumtībai pakļautie jaunieši pēc sociālās izcelsmes, veselības, vecuma vai dzīvesvietas dēļ.

“Uzdrīksties iesaistīties” ietvaros tika plānots realizēt vismaz 10 jauniešu vadītas iniciatīvas Latvijas reģionos 2021-2022. gadā, lai veicinātu jauniešu uzņēmību sabiedrisku projektu īstenošanā mazaizsargātām sabiedrības grupām, lai iesaistītu mazaizsargātos iedzīvotājus līdzdalības aktivitātēs savā novadā, kā arī, lai projekta vadība un mentori varētu sekot līdz tam, kā jauniešiem veicas ar iniciatīvu īstenošanu, analizētu to un pētītu – kur jauniešiem veicas labi

un kur ir galvenie klupšanas akmeņi, lai veiktu secinājumus un varētu tos izmantot turpmākam darbam šajā projektā.

Abu aktivitāšu jaunieši, secīgi pa posmiem, praktiski mācījās un apguva grupu projekta metodi, pielietojot projektā radīto tiešaistes ceļvedi, izmantojot un izstrādājot no idejas līdz reālam rezultātam kādu sev svarīgu iniciatīvu. Šajā procesā jaunieši tika mudināti veidot komandu un meklēt visus nepieciešamos resursus savas idejas īstenošanai, rosināti dažādot resursu avotus, piesaistot gan finansējumu no pašvaldībām, gan uzrunājot vietējos uzņēmējus, piesaistot ziedojumus gan naudā, gan darbos un precēs.

Lai pārvarētu grūtības, kā arī īstenotu projektus iespējami labā kvalitātē, katrai iniciatīvu grupai tika piesaistīts pieredzējis mentors. Projekta īstenotāji vēlējās padziļināti izpētīt to, kā jaunieši dažādos reģionos sasniedz (vai nesasniedz) rezultātus pilsoniskās līdzdalības jomā.

Metodoloģija

Šis ir jaukta tipa pētījums, kurā izmantotas gan kvantitatīvas, gan kvalitatīvas metodes. Lai atbildētu uz pētījuma jautājumiem, tika izmantota anketēšana un fokusgrupu diskusijas, kas ļāva interpretēt pētījumā iegūto informāciju.

Tika veiktas intervijas ar jauniešu mentoriem, kas ļāva izprast, kas jauniešiem palīdz un kas rada šķēršļus jauniešu pilsoniskai līdzdalībai. Faktiski, visi jaunieši, kas piedalījās šī projekta iniciatīvās, arī bija daļa no pētījuma. Pētījuma mērķa grupa pārstāvēja šādas pašvaldības: Talsu novads, Saulkrastu novads, Ādažu novads, Jēkabpils novads, Rīgas valstspilsēta, Jelgavas novads, Tukuma novads, Siguldas novads, Bauskas novads, Rēzeknes novads, Alūksnes novads.

Pētījuma anketēšana notika dažādos jauniešu iniciatīvu īstenošanas posmos, piemēram, iniciatīvu ideju izstrādes laikā, tika noskaidrots, cik daudz jaunieši zina par līdzdalības iespējām savā pašvaldībā, pirms viņi iesaistās šajā projektā un cik daudz viņi var atrast informāciju pašu spēkiem. Kā arī tika noskaidrots tas, cik liela, ir jauniešu izpratne un zināšanas par to, kuros brīžos viņi var saņemt atbalstu no pašvaldības, un kuros gadījumos tas iztrūkst.

Kad iniciatīvas tika realizētas, tika veiktas divas anketēšanas par to, ko jaunieši zina par iniciatīvu resursu piesaistes iespējām un kādas metodes izmanto resursu piesaistei, ka arī anketēšana par projekta norisi, piemēram, kādas bija galvenās grūtības, ar kurām jaunieši saskārās projekta īstenošanas laikā, vai jaunieši tās pārvarēja, kas viņiem palīdzēja pārvarēt grūtības, kā arī jautājumi par to, ko jaunieši un mentori domā par elektronisko projektu vadības sistēmu, kurā jaunieši rakstīja iniciatīvu pieteikumu, iniciatīvas īstenošanas gaitu un noslēguma atskaiti.

Noslēgumā mentori pildīja pēdējo anketu par projekta noslēguma posmu un to, vai jaunieši ir veiksmīgi noslēguši iniciatīvas un kāds atbalsts viņiem bija nepieciešams visa projekta laikā.

Paralēli anketēšanai norisinājās fokusgrupas diskusijas ar jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem, kas piedalījās pētījumā padziļinātas informācijas iegūšanai.

Papildus tika izpētīta publiski pieejamā informācija par jaunatnes iniciatīvu projektu konkursiem pašvaldībās, kurās jaunieši realizēja savas iniciatīvas, lai izprastu to, kas ir tas, ko pašvaldības sagaida no jauniešu iniciatīvām un kāds ir pašvaldību piedāvājums jauniešu iniciatīvu īstenošanai.

Pētījumā iegūtā informācija tika apkopota un salīdzināta, veikti secinājumi. Pētījums ir ļāvis izzināt jauniešu motivācijas un šķēršļus īstenojot jauniešu iniciatīvas, kas var noderēt jauniešu komandu mentoriem, pašvaldību pārstāvjiem, darba ar jaunatni īstenojot darbu ar jaunatni. Izprotot jauniešu vēlmes un vajadzības un nodrošinot pēc iespējas auglīgāku vidi jauniešu iniciatīvu projektu īstenošanai, varam pilnveidot un paaugstināt pilsonisko līdzdalību jauniešu vidū, veicināt viņu aktīvāku iesaisti politiskajos procesos valstī. Materiāls ir noderīgs organizācijām, kuras arī vēlas organizēt jauniešu hakatonus, projektu naktis un veicināt jauniešu iniciatīvu projektu īstenošanu. Kā arī pētījums ir noderīgs Latvijas Mazpulkiem un mūsu turpmākajām iniciatīvām, lai mēs vēl labāk varētu strādāt lauku jauniešu labā.

Jauniešu iniciatīvu tapšanas un īstenošanas izpēte

Pētījumā “Ceļu karte jauniešu iesaistei” piedalījušies 25 komandu mentori un 80 jaunieši. Pētījuma mērķa grupa pārstāvēja šādas pašvaldības: Talsu novads, Saulkrastu novads, Ādažu novads, Jēkabpils novads, Rīgas valstspilsēta, Jelgavas novads, Tukuma novads, Siguldas novads, Bauskas novads, Rēzeknes novads, Alūksnes novads.

Pētījuma mērķa grupa ir tie jaunieši un mentori, kas piedalījās projekta “Dodiet ceļu! Jaunieši!” aktivitātēs, realizējot savus projektus. Visi uzdotie jautājumi gan jauniešiem, gan mentoriem ir sagrupēti 4 grupās atkarībā no jauniešu projektu īstenošanas posma – projekta sagatavošanas posms, resursu piesaiste, projekta īstenošana un projekta noslēguma un izvērtēšanas posms.

Projekta laikā jaunieši piedalījās projekta organizatoru apmācībās par projekta īstenošanas posmiem, kā arī 30 komandas piedalījās 24 stundu hakatonā (2022. gada 13.-14.maijs), kurā tapa lielākā daļa iniciatīvu, kuras tika pētītas pētījuma laikā. Iniciatīvas tika realizētas visu vasaru. Kā papildus motivators sasniegt iniciatīvu mērķus, jauniešiem tika piedāvāts konkurss tām iniciatīvām, kuras tiek noslēgtas laikā līdz 2022. gada 31. augustam. Konkursa pirmo trīs vietu ieguvēji ieguva iespēju doties pieredzes braucienā pie Latvijas Mazpulku sadarbības partnera biedrības “Creatorium” Norvēģijā. Tās komandas, kuras dažādu iemeslu dēļ nevarēja noslēgt iniciatīvas līdz vasaras beigām, pabeidza iniciatīvas sev ērtā laikā un tika pētītas līdz 2022. gada nogalei.

Lai noteiktu, kurš projekta īstenošanas posms jauniešiem sagādā vislielākos izaicinājumus un ko no projektā paredzētajām darbībām ir veikt visgrūtāk, tika izstrādātas 4 detalizētas anketas, lai vislabāk izprastu jauniešu uzvedību, kā arī veiktas 2 klātienē intervijas ar komandu mentoriem.

Projekta sagatavošanas posms

Jautājums: Kā tika izvēlēts komandas līderis? Kā tika sadalītas citas lomas komandā?

Pēc interviju atbildēm izkristalizējās 3 populārākie veidi, kā jauniešu komandas nonāca pie saviem komandu līderiem:

- līderis izvirzījās pats ar savām personības iezīmēm un aktīvo darbošanos;
- par līderi kļuva vai tika izvirzīts jaunietis, kurš ir Mazpulka priekšnieks un kuram ir sasniegumi mazpulku aktivitātēs, piemēram, iegūta sudraba karotīte Latvijas Mazpulku GODA NOMINĀCIJAS konkursā;
- līderi izvirzīja komanda, kopīgi vienojoties par labāko kandidātu.

Jautājot, kā pārējie komandas dalībnieki sadalīja lomas komandas ietvaros, vispopulārākā atbilde bija, ka tas notika organiski, atkarībā no katra komandas locekļa spējām, piemērotības veicamajam darbam vai vēlmēm uzņemties kādu konkrētu darbu. Bija atsevišķas komandas, kurās visi gribēja uzņemties līdera lomu, tur lomu definēšana aizņēma daudz ilgāku laiku kā, piemēram, tikai hakatona 24 stundas.

Jautājot par to, kādi bija šķēršļi komandas veidošanas procesā, lielākā daļa atbildēja, ka nebija šķēršļu komandu veidošanas procesā. Iespējams tāpēc, ka komandas jau iepriekš ir sastrādājušas citos projektos un ir draugi, līdz ar to zina, ar ko rēķināties, strādājot ar konkrētajiem cilvēkiem kopā.

Daži faktori, kas tika minēti kā šķēršļi komandu veidošanas procesā, kurus ir nepieciešams izcelt:

- dalībnieku vecuma atšķirības, piemēram, viens dalībnieks mācās pamatskolā, kamēr otrs – jau augstskolā;
- komandas dalībnieku aizņemtība ar skolas un ārpuskolas darbiem, kas rezultējās ar to, ka daļa no komandas atteicās piedalīties projekta realizēšanā;
- grūtības koncentrēties darbam un nenopietnā attieksme, ko mentores skaidro ar jauniešu vecumu, dalībnieku attālums dzīvesvietas ziņā;
- nevēlēšanās piesaistīt projektam papildus spēkus – papildus dalībniekus, vēlme savu ideju paturēt tikai sev;
- komandā iesaistīti cilvēki, kas tika pierunāti darboties, bet rezultātā viņi nevēlējās ieguldīt darbu.

Aicinot jauniešus īstenot savus projektus, organizatori ļoti uzsvēra to, ka ir nepieciešams jauniešiem pašiem izvirzīt sev aktuālu problēmu, kuru viņi tiešām vēlas risināt, lai viņi spēj noturēt fokusu līdz projekta beigām un ar nepacietību gaida projekta rezultātu. Hakatona laikā jaunieši bija ļoti entuziastiski un iespējams ar savām idejām gribēja pārsteigt ne tikai hakatona organizatorus, bet arī citu komandu pārstāvjus, līdz ar to sākotnēji idejas un mērķi tika uzstādīti ļoti augsti un tikai, aizbraucot mājās un saprotot, cik daudz darba un resursu būs nepieciešami, lai idejas īstenotu, tās tika transformētas un pielāgotas jauniešu spējām, saglabājot vai pat pamainot sākotnējo domu.

Jautājot, kā tika izvēlēta ideja, kuru jaunieši vēlas īstenot, jānorāda, ka atbildes bija ļoti dažādas. Sākot ar to, ka organizatoru aicinājums bija jauniešus domāts kas ir tāds, ko viņi vēlētos realizēt, lai ideja būtu viņu pašu radīta. Turklāt jauniešiem, braucot uz hakatonu, nebija noteikts, ka jābrauc ar savu ideju un hakatonā notika dažādas ideju ģenerēšanas meistarklases, kas palīdzēja nonākt pie savas idejas. Daļa komandu tiešām domāja par to, ko viņi vēlas uzlabot savā kopienā un tad radās ideja, daļa jauniešu domāja, ko viņi paši jau māc un ko varētu iemācīt vai noorganizēt citiem. Kādai komandai ideju ieteica vecāki, kāda komanda ideju atrada internetā, kāda komanda iedvesmojās no kultūras nama vadītājas aicinājuma. Daļa jauniešu apsvēra, kas ir tāds, ko viņiem pašiem patīk un no tā izvērtās ideja.

Pozitīvi vērtējam to, ka gandrīz visi jaunieši var apstiprināt, ka projekta ideja viņiem patika viņi redzēja jēgu projektam, ļoti gribēja redzēt rezultātu un sākotnēji komandas darbojās bez skubināšanas. Kādai komandai projekta ideja palīdzēja iepazīt arī citus jauniešus, izzināt jauno novadu. Tā kā ideja bija pašu, tad arī projektā darbojās ar interesi. Sākotnēji nav bijusi nepieciešamība jauniešus motivēt darboties, jo jaunieši ideju attīstīja ar neredzētu aizrautību, jo tā bija viņu pašu iniciatīva. Patīkami, ka jaunieši spēj novērtēt to, kas var uzlabot vietējās kopienas dzīvi, pat ja pašiem aktivitāte, ne īpaši patīk, piemēram, Tumes pagastā jaunieši izvēlējās atjaunot volejbola laukumu un ideja aizrāda visus dalībniekus, kaut arī 2 dalībniecēm volejbols nav mīļākais sporta veids. “Jaunieši šo ideju uztvēra kā savu mājdzīvnieku vai pat bērnu, kuru ir jāizlolo. Viņiem ideja patīk, jo mērķis bija labs.”

Šķēršļi, kas radās jauniešiem idejas izvēles procesā bija tādi, ka sākotnēji jaunieši bija izdomājuši grandiozas idejas, bet, kad saprata to izmaksas un laiku, kuru nepieciešams ieguldīt,

saprata, ka šādu ideju pašu spēkiem neizdosies īstenot, pat piesaistot sponsorus un brīvprātīgo darbu, tāpēc daļai komandu ideja bija jāpamaina.

Mentoriem un pasākumu vadītājiem ir jāapzinās, ka ir jāspēj korekti formulēt savas domas, jo divas komandas kā šķēršļus min vieslektora norādes, ka ideja projektam īsti neder un motivēja domāt citas idejas, kas esot bijis ļoti demotivējoši.

Pie šķēršļiem tika minēts arī savstarpējais komunikācijas stils, īpaši komandām, kas bija radušās tieši uz hakatonu.

Daļai komandu šī bija pirmā pieredze projektu rakstīšanā. Tika mēģināts atrast labāko darba metodi un sastrādāties vienā komandā.

Tomēr lielākā daļa komandu minēja, ka projekta idejas izvēles procesā šķēršļu nav bijuši.

Jautājums: Cik jaunieši ir motivēti ideju īstenot līdz galam? Jauniešus motivējošie faktori projekta ideju īstenot līdz galam:

- mentora atbalsts;
- paši sevi spēj motivēt;
- cilvēcisais faktors - uzslavas un atbalsts no vecākiem, skolotājiem, pārvaldes iestādēm, citiem pieaugušajiem un vienaudžiem;
- vēlme redzēt rezultātu;
- pieredzes brauciens uz Norvēģiju pie Latvijas Mazpulku sadarbības partnera;
- sabiedrības ziedojumi projekta mērķim, kas stiprina pašapziņu, ka projekts liekas noderīgs arī citiem cilvēkiem;
- tas, ka jaunieši ir draugi;
- tas, ka ideja ir savas skolas vides uzlabošana;
- pārliecība, ka projekta ideja ir laba;
- sabiedrībai noderīga darba veikšana;
- projekta sākumā izvirzīti personīgie mērķi, ar kuru palīdzību jaunieši nezaudēja motivāciju līdz pat projekta beigām.

Jautājums: Jauniešus demotivējošie faktori projekta ideju īstenot līdz galam:

- neērtības sajūta piesaistot finansējumu;
- ilgais realizācijas process;
- vasaras darbs, nometnes, ceļojumi un citas brīvā laika aktivitātes;
- neiekļūšana to komandu sastāvā, par kurām tiek uzņemta projekta filma;
- mākslīgi radīta projekta problēma/ideja;
- satraukums, ka citiem viņu idejas nepatiks;
- neliela pieredze projektu īstenošanā;
- aktivitāšu dalībnieku piesaiste;
- slinkums;
- veselības problēmas;
- laika plānošana;
- visi runā, neviens nedara;
- projekta īstenošanas vietā vēlme darīt kaut ko, kas varētu būt aizraujošāks, piemēram, nedēļas nogales izklaides;
- projekta dokumentācija.

Vaicājot mentoriem, kādas ir viņu pašu pārdomas par projekta sagatavošanas posmu, tika saņemtas dažādas atbildes. Piemēram, jau iepriekš pieminētais tas, ka sākotnēji jauniešiem bija ļoti daudzas un grandiozas idejas. Tikai domājot par laiku un materiālo bāzi, lai taptu idejas, tās bija jāvienkāršo, lai jaunieši iniciatīvu varētu veikt saviem spēkiem.

Mentori novērtēja hakatona organizatorisko komandu “Es piedalījos pirmo reizi. Apbrīnoju mazpulku vadības degsmi. Komandai bija grūti, jo darbojās arī pirmo reizi hakatonā. Bija nepieciešami uzmundrinājumi, psiholoģiskais atbalsts.” Turklāt daudzi mentori minēja, ka hakatons ir spēcīgs instruments, lai mudinātu jauniešus ģenerēt idejas, jo tā ir ļoti radoša vide, kurā ir pieejami dažādi speciālisti, kas var palīdzēt ar padomiem.

- ļoti patika hakatons un tā enerģija, dzīvesprieks, daudzās idejas un dzirksteles jauniešu acīs. Viņu ticība saviem spēkiem un tam, ka viņi spēj izdomāt un realizēt savu problēmu risinājumus.
- no organizatoru puses viss bija līmenī, bija grupas, kuras noteikti savu ideju realizēs.
- mani pašu pārsteidza, ar kādu iniciatīvu abi jaunieši ķērās klāt šī projekta īstenošanai.
- patika, ka komandu sākumā konsultēja cilvēki, kuri nezināja jauniešus un neietekmēja viņu idejas, bet tas manā gadījumā tas bija arī liels mīnuss izvirzītās idejas īstenošanai. Lai to īstenotu, kā minimums, ir nepieciešami vairāki gadi un vairāki tūkstoši eiro. Tajā brīdī, kad jaunieši apzinājās, ka viņu izvirzītais mērķis var palikt tikai uz papīra, viņi nevēlējās to turpināt. Protams, arī tā bija mācība, ka jāsadala sava lielā ideja pa mazākiem posmiem.
- šis posms šķita vissvarīgākais. Atskatoties atpakaļ, es darītu daudz ko savādāk.
- sagatavot projekta pieteikumu ar nupat izveidotu komandu bija liels izaicinājums :)
- šim projektam gatavojāties divus gadus. Noskaidrojām vai zeme ir pašvaldības, vairākkārt griezāmies ar ideju Valdemārpils un Ārlavas pagasta pārvaldes vadītāja – Andra Grīnberga. Iepazīstinājām ar ideju, kura viņu ļoti aizkustināja. Viņš mums ļoti palīdzēja. Projektā mums ir jāsaņem paldies mentora vadītājam par pacietību un mudināšanu izdarīt darbus līdz galam, jo darba bija ļoti daudz un brīžiem likās, ka darbs nebūs padarāms. Anda mūs prata motivēt, esam tagad gandarīti par paveikto, ir izveidota sajūtu taka, Qr kodi izvietoti, reģistrēts slēpnis, ugunsкура vieta, soliņi un kopā ar biedrību “Mantinieki” ir uzstādīts viens no četriem stūrakmeņiem, sakopts priežu kalns Valdemārpilī.

Projekta resursu piesaistes posms

Jautājums: Kādas iespējas resursu piesaistei savu ideju īstenošanai jaunieši zina?

Pārrunājot ar jauniešiem un mentoriem resursu piesaistes iespējas, secinām, ka šī ir bijusi viena no grūtākajām projekta sadaļām, jo, pirmkārt, jauniešiem bija vēlme visu realizēt pašu spēkiem, nelūdzot nevienam palīdzību, līdz ar to ieguldīt arī savus personīgos līdzekļus. Vairākas komandas projekta sākuma posmā norādīja, ka ieguldīs savus privātos līdzekļus par spīti tam, ka hakatona lektori un mentori ieteica tā nerīkoties. Kā populārākais resursu piesaistes veids, ko jaunieši min kā potenciālo finansējuma piesaistes veidu, ir sponsoru piesaiste. Pēc

atsauksmēm noprotams, ka iniciatīvu projektos sponsori ir uzrunāti ar sarakstes palīdzību, piemēram, e-pasta formātā vai uzrunāti sociālajos tīklos.

Jautājumos, kā jauniešiem veicās ar sponsoru piesaisti, jaunieši atzina, ka šis ir bijis posms, no kura daudz mācījušies, jo uzņēmumu vēlme iesaistīties nav bijusi tik liela kā jaunieši sākotnēji bija cerējuši. Stāstot par savu taktiku, kā izvēlēties sponsorus projektiem, jaunieši atklāja, ka sākotnēji ir uzrunāti jauniešiem zināmi, populāri uzņēmumi un pēc tam, kad nav saņemta apstiprinoša atbilde par finansējuma iespējām, jaunieši ir uzrunājuši novada vietējos uzņēmējus. Pozitīvi ir tas, ka jaunieši atzīst, ka laika gaitā arī ir izpratuši, kā vislabāk organizēt e-pastu tekstu, lai uzņēmējiem būtu ērti saprast, kāda veida resursi no viņiem tiek lūgti un cik lielā apmērā. Kā arī jaunieši minēja, ka, viņuprāt, ir lielākas iespējas iegūt finansējumu, ja uzņēmums tiek uzslavēts un tikai tad virzīta saruna par iespējamo finansējumu.

Apkopojums par citiem iespējamiem projektu resursu piesaistes veidiem, kurus jaunieši zināja:

- Latvijas Jaunatnes padomes (LJP) jauniešu iniciatīvu projektu konkurss;
- novada pašvaldības jauniešu iniciatīvu projektu konkursi;
- skolas finansējums;
- biedrību finansējums;
- mazpulka līdzekļi;
- jauniešu interešu centra resursi;
- brīvprātīgo ziedojumi;
- atbalsts no draugiem, paziņām un kopienas;
- brīvprātīgo darbs;
- labdarība;
- tirdziņu rīkošana un iegūto līdzekļu izmantošana.

Nākotnes pētījumos būtu interesanti salīdzināt, vai pastāv zināšanu atšķirības starp jauniešiem, kuri nav aktīvi un regulāri nepiedalās dažādos iniciatīvu konkursos un projektos, un tiem jauniešiem, kuri aktīvi visur piedalās. Šī pētījuma dalībnieki aktīvi iesaistās dažādās iniciatīvās un iespējams viņu zināšanas par finanšu līdzekļu piesaisti atšķiras no mazāk aktīviem jauniešiem.

Jautājums: Kādas iespējas resursu piesaistei savu ideju īstenošanai jaunieši ir gatavi izmantot?

- veikt personīgo ieguldījumu;
- lūgt vecāku atbalstu;
- lūgt skolas direktores vai personāla atbalstu;
- rakstīt un pieteikt ideju projektu konkursos;
- lūgt finansējumu pašvaldībai;
- lūgt finansējumu pazīstamiem novada uzņēmējiem;
- aicināt ziedot projekta idejai;
- brīvprātīgo darbu (citu jauniešu, draugu iesaisti, citu skolēnu atbalstu);
- lūgt novada domes, pagasta pārvaldes atbalstu;
- izmantot vietējā mazpulka līdzekļus;
- pašu nopelnīto naudu;
- biedrību finansējumu;

- jauniešu centru finansējumu;

Interviju laikā atklājās, ka jaunieši no Latvijā populāriem uzņēmumiem nesaņēma finansiālu atbalstu, liela daļa uzņēmēju pat neatbildēja uz e-pastiem vai sociālo tīklu ziņām. Tāpēc noslēgumā jaunieši izmantoja iespēju uzrunāt vietējos un pazīstamos uzņēmējus un lūgt viņiem finansējumu. Bieži vien uzrunāt uzņēmējus palīdzēja vecāki vai arī vecāki piesaistīja savas darba vietas finansējumu, piemēram, nodrošinot ēdamas balvas projekta aktivitāšu dalībniekiem. Secinājums, ka finansējumu piesaiste ir noderīgas zināšanas un pieredze jebkurā vecumā un, kā atzīst jaunieši, tad šis ir bijis viens no grūtākajiem projekta posmiem – pārkāpt sev pāri un lūgt palīdzību.

Vaicāti par to, vai pašvaldībā ir projektu konkurss jauniešiem? Vai būtu iespēja piesaistīt jauniešu iniciatīvu idejai pašvaldības finansējumu, tika saņemtas 3 veidu atbildes:

- ir jauniešu iniciatīvu projektu konkurss un finansējums tiks piesaistīts tā ietvaros;
- nav konkursa vai arī konkursa termiņš nesakrīt ar šo jauniešu iniciatīvu īstenošanas termiņu;
- ir, bet šoreiz šāda veida finansējums nebija nepieciešams.

Jautājums: Ja Jūsu pašvaldībā ir projektu konkurss, vai jaunieši zina par šo iespēju? Kur viņi saņēma informāciju?

Tā kā lielākā daļa jauniešu, kas piedalījās pētījumā ir aktīvi jaunieši, kas ikdienā apmeklē jauniešu centrus vai ir kādā mazpulkā, vai skolas pašpārvaldē utt., viņi ir informēti par pašvaldības izsludinātajiem projektu konkursiem jauniešiem. Jaunieši zina, kur informāciju par šiem konkursiem ir iespējams uzzināt, taču viņi to uzzina, ja paši meklē. Jaunieši min, ka šī informācija pie viņiem nenonāk platformās, kurās viņi pavada laiku. Jauniešu minētās vietas, kur uzzināt informāciju par iniciatīvu projektu konkursiem:

- vietējā laikrakstā;
- no jaunatnes darbinieka;
- skolā (mācību pārzine, skolotājas);
- vietējā mazpulkā;
- sociālajos tīklos;
- pašvaldības mājaslapā;

Divas jauniešu komandas ir norādījušas, ka viņu novadā šāda konkursa nav vai nav atrodams. Pēc pašu novadu sniegtās informācijas šādi konkursi esot, līdz ar to izvirzās jautājums, cik ērti jauniešiem ir atrast informāciju par konkursiem un vai informācija par konkursiem tiek publicēta vietās, kur jaunieši meklē informāciju. Kā arī informācijai ir jābūt tādai, lai piesaistītu jauniešu uzmanību un nepazustu starp visu pārējo informāciju. Projekta pārstāvjiem, esot pieredzes vizītē Norvēģijā, arī Skien pašvaldības pārstāve norādīja, ka tā ir problēma – informācijas nodošana jauniešiem, kuru paši pašvaldības pārstāvji apzinās, bet šobrīd vēl nekas netiek darīts, lai aktīvāk komunicētu ar jauniešiem tur, kur viņi ir. Līdz ar ko secinām, ka šī ir ne tikai Latvijas problēma, bet plašāka mēroga.

Mentore, kuras komandā bija jaunieši ar mācīšanās grūtībām, kuriem skolā ir nodrošināta speciālā izglītība, apgalvo, ka jaunieši vispār nezina par šādiem konkursiem un ļoti iespējams viņiem arī nebūtu pa spēkam pašiem aizpildīt projekta pieteikuma veidlapas.

Jautājums: Ja Jūsu pašvaldībā ir projektu konkurss, vai jaunieši plāno pieteikties uz šo finansējumu?

Pētījuma tapšanas laikā un jauniešu iniciatīvu īstenošanas laikā lielākajā daļā pašvaldību projektu konkursi jau bija noslēgušies vai vēl nebija izsludināti. Kā arī daļa realizēja projektu ar citām resursu piesaistes iespējām. Daļa jauniešu plāno pieteikties pašvaldības projektu konkursiem citu projektu ietvaros. 5 komandas pieteicās pašvaldību projektu konkursam, viena komanda uzrakstīja iesniegumu pašvaldībai ārpus projektu konkursa. Viena komanda saņēma finansējumu no pašvaldības, bet tas bija iekļauts jau pašvaldības budžetā.

Jautājums: Kādi faktori motivēja jauniešus piesaistīt Jūsu izvēlēto resursu piesaistes metodi?

- jauniešu personības iezīmes – pašpārliecinātība, ka spēs piesaistīt finansējumu savai idejai;
- loģiski apdomājot, kur visreālāk būtu piesaistīt finansējumu;
- skolas direktora atbalsts projekta idejai, skola uzņemas finansēt visu projektu;
- pozitīva iepriekšējā pieredze, saņemot finansējumu projektam pārliecināja, ka arī šoreiz ir jāiesniedz projekts;
- mentora ieteikumi;
- atsaucīgs un jauniešu idejām pretimnākošs domes priekšsēdētājs un domes deputāti;
- pagasta pārvaldes atsaucība;
- vecāku atsaucība;
- atbildība, ka pasākuma dalībniekiem nepieciešama uz kodu pauze, kā arī nepieciešamība pēc konkursa balvām projekta aktivitātes uzvarētājiem;
- motivators pieteikties konkursā bija augstās izmaksas un tas, ka jaunieši saprata, ka pašiem nav tādu finanšu;
- uzrunāt uzņēmumus, kas jau iepriekš ir bijuši atsaucīgi jaunieši idejām;
- draugi un paziņas, jo zināms kādus resursus var iegūt no katra cilvēka;
- tūrisma un kultūras darba vadītāju ieteikumi;
- jauniešus motivēja izvirzītais mērķis – izveidot festivālu. Šis bija galvenais dzinulis visa projekta laikā;
- izpētot sava projekta īstenošanas izmaksas, saprata, ka bez novada finansiālas iesaistīšanās nevar šo projektu īstenot;

Apkopojot atbildes, secinām, ka lielākie motivatori finansējuma piesaistei bijušas atziņas, ka paši saviem spēkiem jaunieši nevarēs īstenot iniciatīvu, līdzcilvēku atbalsts un atsaucība, kas lika noticēt saviem spēkiem piesaistīt līdzfinansējumu, kā arī projekta mērķis un izpratne, ka neizdosies to īstenot bez finansējuma.

Jautājums: Kādi faktori kavēja izvēlēties citas resursu piesaistes metodes?

- ir noslēgušās projektu konkursu kārtas;
- bailes un kautrīgums;
- nezināšana un pieredzes trūkums projektu rakstīšanā un līdzekļu piesaistē;
- laika trūkums meklēt citas resursu piesaistes metodes;
- nezināšana, kā atrast īsto pieeju, kā labāk uzrunāt potenciālos ziedotājus;
- nebija vēlmes īpaši iedziļināties resursu meklēšanā, jo citas projekta aktivitātes likās saistošākās;

Lielākā daļa respondentu atbildēja, ka finansējums tika piesaistīts no pašvaldības vai LJP organizētā jauniešu iniciatīvu projektu konkursa. Taču bailes, kautrīgums, nevēlēšanās darīt šo grūto uzdevumu bija tas, kas kavēja jauniešus izvēlēties citas resursu piesaistes metodes. Sponsoru sameklēšana un apzvanīšana bija garš un nogurdinošs process. Kā stāsta Bauskas novada komandas mentore, jaunieši saņēma daudz atraidījumu. “Iegūtā summa šķita pārāk maza priekš tā darba, kuru viņi ieguldīja zvanot sponsoriem. Tika apzvanīti pie 80 uzņēmumiem.” Priecē, ka mentori, vecāki un citi pieaugušie komandu atbalstītāji nāca talkā un palīdzēja ar līdzfinansējuma piesaisti, kas jauniešiem sagādāja grūtības.

Jautājums: Pastāstiet lūdzu, kā jauniešiem veicās resursu piesaistes procesā? Kas palīdzēja?

Lai arī intervijās gan jaunieši, gan mentori minēja, ka resursu piesaiste bija viens no sarežģītākajiem posmiem, jo bija jāpārvar sava kautrība, jāiegulda liels darbs, sazinoties ar potenciālajiem sponsoriem, kopumā ar resursu piesaisti jauniešiem veicās labi un paši ir apmierināti ar atsaucību. Secinām, ka visa pētījuma laikā caurvijas tas, ka vislielākais atbalsts jauniešiem ir bijis cilvēciskais atbalsts, kurš licis noticēt saviem spēkiem. Piemēram, resursu piesaistes procesā ir palīdzējusi mazpulka vadītāja, ģimenes, vietējie uzņēmēji, jauniešu centra darbinieki, pašvaldības pārstāvji. It īpaši palīdzējis ir tas, ka cilvēki ne tikai piešķīra finansējumu vai nāca palīdzēt ar darbu, bet papildus paslavēšana par uzņēmību. Apsveicami, ka mentori atzīst, ka resursu piesaistes procesā ir palīdzējušas jauniešu pašu labās runas prasmes un prasme pierādīt savu ideju, rakstot par to sociālajos tīklos. Noderējusi ir arī iepriekšēja pieredze iniciatīvu realizēšanā un jau esošie kontakti.

Jautājums: Ar kādām grūtībām jaunieši saskārās resursu piesaistes procesā?

- pirmā pieredze, neziņa, vai dara pareizi, vai nē;
- ļoti liels uztraukums projekta prezentēšanas procesā;
- tas, ka uzrunātie uzņēmumi nedeva atbildi;
- nedrošība, bailes un bijība no pieaugušajiem, bet, kad sāka stāstīt par savu ideju, atraisījās un process notika raiti;
- bailes paņemt vairāk no materiāliem, nekā nepieciešams;
- daudzi uzrunātie bija atvaļinājumā;
- laika trūkums, citas prioritātes;
- jaunieši vēlējās atbildes no uzrunātajiem cilvēkiem ļoti ātri un bez atgādinājumiem, bet pieredze rādīja, ka sadarbības partneri jāuzrunā visu laiku un jāatgādina par sevi. Savādāk netiks sasniegts vēlamais rezultāts, jo sadarbības partneriem paralēli ar šiem projektiem ir arī savi pienākumi.

- nepieciešama pieteikuma sagatavošana un tikšanās ar pašvaldību
- nepareizi aprēķināts finansējums savai idejai;
- novada jauniešu iniciatīvu projekta pieteikuma precizējumu pieprasījums;
- iekļaušanās izsludinātā projektu konkursa laikā.

Mentoriem vaicājot, ko viņi papildus vēlētos piebilst par mentorēšanas posmu resursu piesaistes laikā, mentori dalījās trīs grupās: vieni, kas teica, ka resursu piesaiste īsti nav bijusi nepieciešama un viss tika izdarīts ar esošajiem līdzekļiem, otri stāstīja, ka ir gandarīti par līdzilvēku atsaucību un to, ka skolas pārstāvji, domes pārstāvji, vecāki, draugi, citi jaunieši ir atbalstījuši, kā vien spējuši – mutiski, ar finanšu līdzekļiem, ar mantisku palīdzību un ar darbu vai padomiem. Mentori ir gandarīti par jauniešu uzņēmību un par spīti bailēm, došanos pie domes pārstāvjiem aizstāvēt savu projektu un lūgt finansējumu. Taču pēc sarunas ir iegūta pārliecība, kas kalpo kā pamats citu projektu uzsākšanai un turpmākai sadarbībai ar domi. Jaunieši, kad iedegās par projekta ideju ar aizrautību stāstot par savu projektu, ieguva vairāk līdzekļu, kā bija cerēts un varēja pasniegt balvas ne tikai spēļu dalībniekiem, bet arī mazpulkiem, kurus tie pārstāvēja. Un tad bija trešā grupa, kas stāstīja, ka resursu piesaistes posms bija īss, jo ideja bija jārealizē īsā laika posmā. Varbūt, ja šāda ideja nāktu ātrāk, tad būtu vairāk laika resursu piesaistei un sagādei. Bija mentori, kas minēja, ka priecātos, ja novadā būtu līdzekļu piesaistes konkursi jauniešiem. Un vēl bija tādas komandas, kurām resursu piesaiste sagādāja grūtības vai pat lielas grūtības, jo jaunieši jūtas neērti jautājot palīdzību citiem, jo māc sajūta, ka tas ko viņi dara ir aizliegts vai viņus māc bailes, ka tiks atraidīti. Vajadzētu normalizēt šo procesu gan jauniešu vidū, gan informēt uzņēmumus kā iesaistīties. Mentoru ieteikums, ka, ja uzņēmumi nevēlas iesaistīties dažādu iemeslu dēļ, tad uzņēmumiem izprast, kā korekti noraidīt sadarbību.

Projekta īstenošanas posms

Jau no paša jauniešu iniciatīvas projekta un jauniešu un mentora sadarbības sākuma komandām tika lūgts izprast savus uzdevumus un to, ka jaunieši būs tie kas paši īsteno savus projektus un jauniešu komandas mentora uzdevums ir atbalstīt jauniešu centienus īstenot savu iniciatīvu projektu, bet neīstenot projektu jauniešu vietā, bet gan atbalstīt viņus ar padomiem un atbalstu. Jāsaka, ka tas ne vienmēr bija viegli, lai arī izklausās pareizi, ka jauniešu projektu īsteno paši jaunieši. Bet realitātē komandas saskārās ar dažādās grūtībām, jo kāds mentors vēlējās vairāk iesaistīties, kāds atkal iesaistījās mazāk un bija grūtības atrast to zelta vidusceļu, kad mentora atbalsts ir balansā un tieši tik daudz, cik nepieciešams. Mentoriem bija pašiem savs treneris, kas stāstīja, ka mentors var palīdzēt jauniešiem izprast, kā izstrādāt un īstenot savu projektu, kā arī sniegt praktisku palīdzību, kad tas nepieciešams. Mentors var arī palīdzēt jauniešiem izprast, kādas prasmes un zināšanas ir nepieciešamas, lai īstenotu savu projektu, un kā tās var iegūt. Galvenais mentora uzdevums ir palīdzēt jauniešiem attīstīt pašu iniciatīvu un spējas, lai viņi varētu īstenot savus projektus patstāvīgi un veiksmīgi.

Labs jauniešu mentors ir atbalsta un uzticības persona, kas sadarbojas ar jauniešiem, lai palīdzētu viņiem īstenot savus projektus un iniciatīvas. Mentors var palīdzēt jauniešiem izprast, kā izstrādāt un īstenot savu projektu, kā arī sniegt praktisku palīdzību, kad tas nepieciešams. Mentors var arī palīdzēt jauniešiem izprast, kādas prasmes un zināšanas ir nepieciešamas, lai īstenotu savu projektu, un kā tās var iegūt. Galvenais mentora uzdevums ir palīdzēt jauniešiem

attīstīt pašu iniciatīvu un spējas, lai viņi varētu īstenot savus projektus patstāvīgi un veiksmīgi. Jo tikai sadarbojoties ar jauniešiem, uzklusot viņu, pavadot kopā laiku dažādās aktivitātēs, sniedzot praktisku padomu un palīdzību, jaunieši var labāk īstenot savu ieceru.

Kad mentoriem tika jautāts, vai jaunieši paši saviem spēkiem īsteno projektu vai viņiem ir nepieciešama papildus palīdzība, daļa komandu mentoru atbildēja, ka jaunieši paši saviem spēkiem īsteno projektu un palīdzība nepieciešama konsultāciju formātā vai nu no mentora vai kāda speciālista, kas specializējas konkrētajā tēmā, piemēram, sporta skolotājs vai kāds, kas var palīdzēt izprast lāzergravēšanas ierīci. Protams, ka projektos, kurs bija nepieciešams, jaunieši izmantoja brīvprātīgo darbinieku palīdzību, bet paši bija tie, kas centās brīvprātīgos darbiniekus organizēt.

Bija arī tādas komandas, kur mentors atzina, ka iesaistījās vairāk kā būtu mentora pienākumos, bet tie bija lieli iniciatīvu projekti, kur tas bija nepieciešams, lai projekts noslēgtos. Piemēram, tādi projekti, kas projekta pieteikuma formā tika uzrakstīti ļoti vērienīgi un pēc tam jaunieši saprata, ka vasaras laikā to nevarēs īstenot, grima bezpalīdzības sajūtā un gribēja no projekta atteikties, bet ar mentora un projekta organizatoru mācību palīdzību projektu pārstrukturēja un īstenoja savādāku projektu kāds bija paredzēts projekta pieteikumā. Piemēram, Vecumnieku komanda organizēja jauniešu festivālu un viņu mentore stāsta, ka festivāla tapšana aizņēma daudz jauniešu spēka un emocionālās kapacitātes. Mentora atbalsts sākotnēji bija tikai konsultējošs, bet 2 nedēļas pirms festivāla norises mentore esot iesaistījusies visur. Projektu vadīja trīs jaunieši, par kuru enerģiju un nezūdošo motivāciju mentore ir sajūsmā. Jaunieši ieguva finansējumu gan no pagasta, gan projektu iniciatīvu granta, gan ziedojumus. "Jaunieši paši veidoja festivāla plakātu, montorēja 27 brīvprātīgos, kuri vadīja darbnīcas, apkopa festivāla teritoriju un darīja visu lai palīdzētu. Jaunieši apkopa ezera teritoriju, taisīja dekorācijas komunicēja ar sarunu teltī iesaistītajiem runātājiem, jaunsardzi, pašvaldību, Bauskas novada domi. Tika apzvanīti vairāk kā 50 uzņēmumi ar aicinājumu ziedot naudu festivālam. Tas aizņēma nedēļu. Tika piesaistīta organizācija "Jaunatne smaidam", kura palīdzēja atvest pufus, teltis, sponsoru dāvanas no visa Bauskas novada. Šie 3 jaunieši bija klāt visur. Katru dienu cēlās ar domu, ka ir jauna diena un jauna iespēja paveikt ko labu. Nē, festivāls nevarēja tapt tikai ar 3 jauniešu iesaisti. Šie jaunieši iesaistīja visus savā idejā.", tā stāsta komandas mentore Lauļa Libere. Taču to projektu, kuri netika pabeigti, mentori visi teica, ka jaunieši netiek galā pašu spēkiem un ir nepieciešama mentora liela iesaiste.

Jautājums: Kādas bija galvenās grūtības, ar kurām jaunieši saskārās projekta īstenošanas laikā?

- bailes uzdot jautājumus mentoram;
- pieredzes trūkums;
- problēmas iniciatīvas īstenošanas posmā, neizpratne par to, kā atrast risinājumu;
- projekta īsais īstenošanas posms, kas lika ātri strādāt;
- satraukums tiekoties ar pašvaldību pārstāvjiem, lūdzot finansējumu;
- kopīga laika atrašana projekta īstenošanai, problēmas ar laika salāgošanu;
- dažādas atrašanās vietas, kas kavē klātienē tikšanās;
- balvu fonda nodrošināšana;
- kautrība uzrunāt personas, kas var palīdzēt projekta īstenošanā;
- projekts nebija jauniešu top prioritāte;

- komandas biedri, kas neizpildīja apsolītos pienākumus, tajā pašā laikā nevēlēšanās projektā iesaistīt papildspēkus, kas varētu palīdzēt ar projekta īstenošanu, jo tad uzvaras gadījumā zaudētu iespēju doties uz Norvēģiju pieredzes apmaiņas vizītē;
- liels informācijas apjoms;
- lēnā vai neesošā komunikācija ar sponsoriem;
- komandas savstarpējā komunikācija;
- domu nesakritības darba pienākumu sadalē, atbildības dalīšanā;
- pienākumu nevienmērīga sadale;
- pārāk sarežģītais un pārāk liels projekta mērķis;
- iniciatīvas projekts pirmā jauniešu komandas sadarbība, līdz ar to bija nepieciešams ilgāks laiks, lai viens otru iepazītu un izveidotu sadarbību;
- bija daudz idejas un nespēja vienoties kā tās īstenot;
- grūtības pieņemt kopīgus lēmumus;
- problēmas ar laika plānošanu;
- budžeta tāmes sastādīšana, neizpratne par preču patiesajām izmaksām.

Kā jau iepriekš minēts, ne visas iniciatīvas noslēdzās, bija tādas, kuras netika īstenotas. Dažas komandas atteicās komentēt, kāpēc tā ir noticis, bet dažas dalījās savā pieredzē, kāpēc neizdevās iniciatīvas īstenot. Galvenie iemesli, kāpēc iniciatīvas tika pārtrauktas īstenošanas procesā:

- pārāk augsti uzstādīti projekta mērķi, nespēja pieņemt to, ka mērķis ir jāpielāgo esošajai situācijai;
- mākslīgi radīta komanda, kas iepriekš nav bijusi pazīstama;
- problēmas ar komunikāciju, nespēja vienoties par turpmāko projekta gaitu;
- pārāk jauni komandas dalībnieki, kuriem bija nepieciešama ļoti liela mentora iesaiste procesos;
- piedalīšanās hakatonā bija mentora nevis jauniešu vēlme;
- iniciatīvu projekta ideja nebija jauniešu izdomāta, bet, piemēram, mentora vai vecāku;
- traucēja vasaras darbi un liels attālums, aizņemība citās aktivitātēs - projekts nebija prioritāte;
- komunikācijas problēmas – “dažreiz jaunieši viens otram pat neatbildēja, un tas radīja problēmas! Nebija skaidrs, kurš vēl grib piedalīties un kurš varētu dot vietu citiem savā vietā”.
- projekta līderis paziņoja, ka aiziet no komandas un pārējā komanda nespēja uzņemties projekta īstenošanu;
- vecumposms, ja salīdzina ar pārējām komandām dažās bija jaunāki dalībnieki (6. klases skolēni), kam bija grūtības ar projekta izpratni.

Jautājums: Kas palīdzēja tikt galā ar grūtībām projekta īstenošanā?

- mentora ieteikumi;
- skolotājas;
- motivācija šo projektu aizvest līdz galam – vēlme redzēt sava darba rezultātus;
- ģimenes atbalsts;
- komandas līdere/is;

- jauniešu centra darbinieki;
- praktiska darbošanās, labojot kļūdas procesa laikā;
- vietējie uzņēmēji;
- pagasta sporta dzīves organizatore;
- organizatoru organizētās jauniešu apmācības;
- Mazpulka vadītāja;
- jaunieši viens otru atbalstīja;
- atmetas emocijas;
- jauniešu neatlaidība;
- jauniešu mērķtiecība, atbildības sajūta;
- problēmu izrunāšana;
- komandas darbs;
- regulāras tikšanās un termiņu noteikšana;
- vēlme ar savu iniciatīvu tikt pamanītiem, sadzirdētiem;
- atbildības sajūta;
- regulāras tikšanās darba grupās, precizējot izdarīto un plānoto;
- Lielāka izpratne par to, ka lietas vajag darīt ne tikai ar mērķi nopelnīt.

Vēlreiz apstiprinās jau iepriekš izvirzītais secinājums par to, ka cilvēcīgais faktors ir tas, kas visvairāk motivēja jauniešus darboties un nepamest savu mērķi un īstenot projektu. Katrai komandai, katram jauniešim noteikti bija savs cilvēks (mentors, skolotājs, vecāki, draugi, pašvaldības pārstāvji utt.), kurš deva vislielāko motivāciju, bet visi var apstiprināt, ka citu cilvēku atbalsts ir bijis visnoderīgākais mērķa sasniegšanā.

Vaicājot mentoriem, kas tad, viņuprāt, ir tas, kas nepieciešams, lai jauniešiem palīdzētu veiksmīgāk pārvarētu grūtības projekta īstenošanā, mentori vienojās atbildē, ka viss jau ir labi, viss tiek darīts pareizi, vienkārši ir nepieciešams treniņš, regulāra prakse, kurā var gūt praktisku pieredzi un risināt grūtības darot. “Noteikti vairāk jāiesaistās pagasta dzīvē, jāsadarbojas, jāiepazīstas, jārīko pasākumi, lai veidotos sadarbība.”

Veiksmīgu projektu pamatā ir drosmē komunicēt ar pieaugušajiem, spēja pārvarēt bailes un kautrīgumu un iet un darīt. Kā papildus iemesls labai komandas sadarbībai tika minēta konkrēta satikšanās vieta, kur organizēt regulāras sapulces, kur jauniešiem pulcēties, lai ģenerētu idejas un tālākos rīcības plānus projekta virzībai. Kā arī attālinātas tikšanās bija kā traucēklis, jo, ja komanda dzīvo tālu viens no otra un projekts tika īstenots vasarā, kad skolas nav un nav autobusu konkrētos ciemos, lai ērti varētu satikties, tad attālinātā komunikācija bija liels šķērslis attiecību un labas vides nodrošināšanai. Ja komanda dzīvotu tuvāk, tad komunikācijas un pozitīvas vides saglabāšanu mentoram būtu vieglāk uzturēt.

Vēl arī kā veiksmes faktors tika minēts, ka tām komandām, kuras jau iepriekš pirms hakatona bija pazīstamas, bija vieglāk, jo mentors zināja, kā sastrādāties ar jauniešiem, kā arī paši jaunieši labāk sapratās. Tām komandām, kas radās tieši uz hakatonu, nācās darīt ne tikai projekta tiešos uzdevumus, bet daudz ieguldīt arī savstarpējo attiecību veidošanā, ko jaunieši un mentori ne vienmēr vēlējās un tāpēc daļa komandu pajuka, neīstenojot projektu. Vēl kā bonuss tika minēts tas, ka mentori pazina jauniešu vecākus un brīdī, kad jauniešiem uznāk nevēlēšanās turpināt projektu, ne vienmēr mentores bija tās, kas gāja un runāja ar jauniešiem, bet, piemēram, sazinājās ar vecākiem, kas jauniešus motivēja turpināt darboties. Un motivatori bija dažādi – sākot no vārdiskiem, līdz palīdzības piedāvāšanai, kā arī balvas apsolīšana, ja viņu komanda uzvarēs.

Starpposma mācības, kas tika organizētas iniciatīvu īstenošanas laikā, tika uzsvērtas kā ļoti pozitīvs atskaites un atspēriena punkts. Izskatās, ka pietrūka lai būtu papildus šādas mācības vai atskaitīšanās pasākumi, jo tie dod iedvesmu gan mentoriem, gan pašiem jauniešiem. Jauniešus ļoti motivē tas, ka viņi redz, cik citi ir tālu tikuši vai arī nedaudz nomierina tas, ka arī citiem ir tādas pašas problēmas ar projektu, kā viņiem. Projektu īstenošanai ir nepieciešama regularitāte – jau sākumā norunāti atskaites punkti, kad kam ir jābūt izdarītam un regulāras sapulces.

Vecumnieku pagasts visa iniciatīvu projekta īstenošanas laikā minēja, ka grūti esot gājis, jo pagastam nebija piesaistīts jaunatnes darbinieks, līdz ar to pašiem jauniešiem nācās iet uz pagasta pašpārvaldi, lūgt palīdzību un gūt uzticību, kas nav bijis viegli un ir bijis laikietilpīgi. Šobrīd katrā novadā Latvijā ir kāds cilvēks, kas veic darbu ar jaunatni un jauniešiem vajadzētu būt ērtāk komunicēt ar jaunatnes darba veicēju, kurš izprot jauniešu vajadzības un spēj tās pamatot pašvaldībā un palīdzēt lūgt atbalstu jauniešu idejām.

Jau uzsākot rakstīt projektu, jauniešiem jāzina, aptuveni cik izmaksās projekts, vai šādus līdzekļus varēs iegūt. Jāapzinās, kādus darbus, soļus jāveic. Jāmēģina izprast projekta “lielā bilde”. Daži jaunieši tik ļoti koncentrējās uz projekta sākumiem, ka nebija neviena, kas dara projekta lielos punktus, jo pēkšņi visi vēlas būt satura radītāji, bet neviens neīsteno pašu projektu.

Lielāka atbildības sajūta un izpratne, ka labs projekts rodas tikai darot un tā arī rodas pieredze. Kā arī iegūtas pieredze, ka arī mentors ir tikai cilvēks un var kļūdīties, bet galvenais mācēt kļūdas kopā izlabot, jo visi ir komanda. Daļai komandu iztrūka vēlme ieklausīties speciālistos un sadzirdēt ļoti labus ieteikumus projekta īstenošanai, kas likumsakarīgi noveda pie projekta pamešanas.

Siguldas komandas mentors Dāvis stāsta, ka projekta īstenošanas medusmaize noteikti bija pats projekta pasākums (hakatons), kas pašiem jauniešiem ļoti patika. Pēc projekta visiem pasākumiem bija pozitīvas emocijas un var izmantot šo emociju bāzi, lai dotu iedvesmu jauniešiem īstenot šo projektu jau lielākā mērogā.

Noslēgumā mentori minēja, ka priecājas, ka beidzot jaunieši redz, cik daudz darba jāiegulda, lai realizētu projektu. Un svarīgākais - viņi to var izdarīt! Bija jaunieši, kas paši uzņēmās atbildību un iniciatīvu. Dažreiz pat pamudināja mentoru, kas būtu darāms, lai darbi veiktos uz priekšu. Organizatori vēlas uzsvērt, ka katrā tikšanās reizē bija ļoti patīkami klausīties komandu mentorus, kas ar lielu aizrautību lielīja un slavēja savas komandas un apbrīvoja jauniešu uzņēmību un viņu spējas.

Projekta izvērtēšanas posms

Jautājums: Kas palīdzēja tikt galā ar grūtībām projekta īstenošanā?

Vai jaunieši sekmīgi noslēdza savu projektu? Kas palīdzēja projekta noslēguma fāzē?

Jaunieši, kas noslēdza projektus, uzskata, ka tie ir noslēgti ļoti veiksmīgi. Faktori, kas palīdzēja veiksmīgi noslēgt projektus:

- turēšanās pie izveidotā plāna;
- komandas sadarbība;
- mentors;
- pašu uzdrīkstēšanās un aizrautība;
- projekta atbalstītāji – pašvaldības pārstāvji, jauniešu centra darbinieki, skolotāji, skolas direktors, citi jaunieši un pieaugušie, kas iesaistījās projektā, sadarbības partneru biedrības;
- tas, ka projekta konkursa ietvaros savāktais balvu fonds beigās bija iespaidīgs;
- projekta realizēšanā pievienojās arī Rēzeknes novada pašvaldība, nodrošinot ar praktiskām lietām, kā telts, dators, projektors utt. Un, protams, palīdzot piesaistīt jauniešus pasākumā.
- noslēguma fāzē palīdzēja tas, ka redzēja reālu rezultātu, savus ieguvumus un to, ka ļoti labi noder arī pārējiem skolas skolēniem arī mācību procesā;
- labas atsauksmes par projekta rezultātu.

Lai arī kādas grūtības bija, pēc pētījuma rezultātiem, var secināt, ka cilvēku ieinteresētība, atbalsts un palīdzība bija tas, kas jauniešus motivēja, bija kā dzinējspēks un palīdzēja virzīties uz priekšu. Jo, piedaloties hakatonā, noteikti neviens no viņiem nebija domājis, ka projekta ietvaros aizritēs visa vasara. Citējot mentorus, “tas nebija hakatons vai projekts, tā bija hakatona vasara.”

Jautājums: Ar kādām grūtībām jaunieši saskārās projekta noslēguma un izvērtēšanas fāzē? Kas palīdzēja tās pārvarēt?

Lielākā daļa atbildēja, ka projekta noslēguma fāzē grūtību neesot bijis, jo tās tika pārvarēta realizēšanas fāzē, tādēļ noslēdzot projektu bija tikai pozitīvas un vērtīgas atziņas. Izvērtēšana jauniešu prāt bija viss vieglākais no procesiem, bieži vien izvērtēšanas procesā grūti ieraudzīt pasākuma mīnusit īpaši gadījumā ja pasākums ir bijis veiksmīgs, bet tas tāpat ir ļoti svarīgs posms, lai uzlabotu turpmāko darbību ar līdzīgiem projektiem un pasākumiem. Kā problēmas tika minētas tas, ka projekta gaitā aizmirsās projektu dokumentēt un fotografēt projekta īstenošanas posmu. No organizatoru viedokļa var piebilst, ka liela daļa komandu piemirsa vai nepievērsa tik lielu uzmanību projekta publicitātei kā viņi tika aicināti. Pirmkārt, netika ievērotas publicitātes prasības un otrkārt, publicitātes materiāli bija maz.

Jautājums: Kāds atbalsts jauniešiem vēl būtu nepieciešams, lai viņi veiksmīgāk noslēgtu un izvērtētu savu projektu?

- vairāk uzslavas no apkārtējiem;
- izvērtēšanas posmā varētu izveidot paraugjautājumus, uz kuriem atbildēt;
- noslēgumā viss bija labi, tieši uzsākšanai ir nepieciešams dot stimulu;
- visa projekta laikā mentors, kurš uzmundrina, palīdz risināt dažādus jautājumus, kam var uzticēties;
- jauniešiem ļoti labi noderētu koučinga sesija ar kādu personu no malas, kas var veicināt jauniešiem paskatīties uz savu projektu no cita skata punkta;

- atbalsts no projekta organizatoriem, šajā gadījumā Latvijas mazpulku komandas, regulāra apvaicāšanās par to, kā jauniešu komandām veicas, atbalsta sniegšana nepieciešamības gadījumā;
- biežākas komandas tikšanās reizes;
- klātienes seminārs;
- atrast savu pareizo pieeju projekta īstenošanai, kā arī tam, kā pildīt projekta atskaites veidlapas;
- palīdzība plānojot savus laika resursus, ņemot vērā, ka projektu īstenošanā iesaistījās aktīvi jaunieši, kuri iesaistās daudz aktivitātēs.

Pēc mentoru viedokļu apkopojuma, secinām, ka mentori būtu novērtējuši, ja projekta organizatoru komanda vairāk iesaistītos iniciatīvu atbalstīšanā. Piemēram, organizējot vairāk kā 2 klātienes apmācības, papildus būtu noderējušas tiešsaistes platformas tikšanās, kas būtu kā atskaites un motivācijas punkts. Jo tas palīdzētu ne tikai jauniešiem, bet arī pašiem mentoriem, kuriem arī ir jāsmeļas spēku un enerģiju palīdzēt savām jauniešu komandām.

Apkopojot viedokļus, kā svarīgākais secinājums šķiet tas, ka jaunieši, kas iesaistījās projektā, bija ļoti dažādi un vieniem derēja tas, ka mentors minimāli iesaistās projekta realizēšanas procesā, bet citiem bija nepieciešams tas, ka mentors ļoti iesaistās un palīdz. Tas, cik ļoti mentors apzinājās savu ietekmi uz jauniešiem, nepieciešamo ieguldījumu apmēru un atrada laiku, lai ieguldītu savu darbu projektā, lielā mērā bija noteicošais tam, vai projekts tika realizēts.

Vairākas komandas atzīst, ka pasākumi, kuros jaunieši tiek motivēt īstenot savus iniciatīvu projektus, ir ļoti lietderīgi! Un, noteikti, tiem ir jānotiek biežāk. Kā arī izteica vēlmi piedalīties atkārtoti, ja mazpulki organizēs vēlreiz hakatonu.

Prieks par komandām, kurām nekas nebeidzas ar viena projekta īstenošanu, bet, piemēram, ir plāns katru gadu atkārtoti turpināt īstenot projekta aktivitātes, tikai laika gaitā tās uzlabojot.

Var secināt, ka projektu noslēdzošais posms ir bijis grūts, jo darbs ir izdarīts un ir vēlme atpūsties, nevis pildīt atskaites projekta sistēmā. Jauniešiem nebija izpratnes par to, kāpēc ir svarīgi šīs atskaites aizpildīt. Tāpēc ir ieteikums no mentoru puses pirms atskaitēm organizēt semināru, lai izskaidrotu atskaišu nepieciešamību jauniešiem. Organizatori paši uzskata, ka nākamreiz būtu vērtīgi lūgt jauniešiem prezentēt savas iniciatīvas un tad varētu gūt lielāku priekšstatu par projektiem, jo pēc atskaitēm nebija īsti saprotams tas, cik pamatīgs darbs ir ieguldīts. Secinām, ka ne tikai jauniešiem, bet arī mentoriem ir bijusi svarīga mazpulku organizatoru iesaiste projektu gaitā un tas, ka organizatori, projekta filmas tapšanas ietvaros, aizbrauca uz jauniešu iniciatīvu projektu rezultātu pasākumu, vadīja starpposma apmācības un mēģināja arī no savas puses palīdzēt un motivēt komandas un mentorus.

Jautājot jauniešiem, kas ir tas, ko jaunieši ir ieguvuši, realizējot projektus, tika saņemtas šādas visbiežāk izteiktās atbildes:

- Zināšanas par projekta realizēšanas posmiem, gaitu.
- Kā piesaistīt resursus.
- Kā sadarboties un produktīvi komunicēt ar komandas biedriem jebkurās situācijās
- Neatmaidību

- Jauni draugi un biedri, kam ir līdzīgas intereses un mērķi (saziņa Whatsapp grupās (arī dalīšanās pārdzīvojumos par to, ka ir nākamais projekts un šoreiz tas neiet tik labi kā iepriekšējais), aicinājumi uz savu projektu aktivitāšu atklāšanas pasākumiem, uz mazpulku organizētām mācībām utt.)

Jaunatnes iniciatīvu projektu konkursi pašvaldībās

Pētījumā “Ceļu karte jauniešu iesaistei” analizēti internetā pieejamie 2022. gada pašvaldību jauniešu iniciatīvu projektu konkursa nolikumi, izņemot Valmieras, Siguldas, Rēzeknes, Preiļu, Cēsu, Kuldīgas, Ķekavas novadu nolikumi, kuri ir publicēti 2023. gada sākumā, kad notika nolikumu analīze. Piemēram, Cēsu, Kuldīgas, Ķekavas, Preiļu novadā 2022.gadā nav bijis jauniešu iniciatīvu projektu konkurss, bet ar 2023. gadu tas ir ieviests, kas priecē, ka pašvaldības saprot jauniešu iniciatīvu konkursu nozīmi jauniešu veidošanā par apzinīgiem pilsoņiem un savas pašvaldības patriotiem. Jo savas dzīvesvietas uzlabošana pašu spēkiem rada lielāku emocionālu piesaisti savai pašvaldībai. Visu analizēto jauniešu iniciatīvu projektu nolikumu sarakstu var atrast pielikumā Nr.1

Līdzīgā informācija projektu iniciatīvu konkursu nolikumos

Pamata informācija nolikumos visām pašvaldībām ir salīdzinoši līdzīga. Piemēram, konkursu mērķi visām pašvaldībām ir salīdzinoši līdzīgi. Tie ir finansiāli atbalstīt jauniešu iniciatīvas, kas veicina jauniešu iekļaušanos pašvaldības, kultūras, sporta, izglītības un neformālās izglītības procesos, sekmējot viņu fiziskās aktivitātes, veselīgu dzīvesveidu, vērtīborientāciju, radošumu un aktīvu līdzdalību, un kuras nav saistītas ar citiem projektiem vai darbā ar jaunatni iesaistīto organizāciju programmām un pasākumiem. Pilnveidot jauniešu zināšanas un attīstīt prasmes par projektu iesniegumu sagatavošanu un īstenošanu, veicināt jauniešu iniciatīvu, līdzdalību un piederību savam novadam.

Pretendenti, kuri var pretendēt iegūt finansējumu projektu konkursu ietvaros, ir tie jaunieši, kuri iegūst izglītību kādā no pašvaldības mācību iestādēm vai kuru dzīvesvieta ir deklarēta konkrētajā pašvaldībā, vai arī, piemēram, Krāslavas novadā minēts, ka pretendēt uz finansējumu var tādi projekti, kuri ir organizēti Krāslavas nodāvā, bet nav minēts, kam ir jābūt organizatoram.

Projekta iesniedzēju vecums. Visos analizētajos pašvaldību nolikumos par jauniešu iniciatīvu konkursiem norādīts, ka finanšu līdzekļus iniciatīvu īstenošanai konkursa kārtībā piešķir visbiežāk piešķir jauniešu grupai, bet ir arī pašvaldības, kur piešķir jaunietim, vecumā no 13 līdz 25 gadiem, izņemot Ogres novadā (no 12 līdz 25 gadiem) un Valmieras novadā (no 13 līdz 27 gadiem).

Projekti ir jāīsteno tā novada administratīvajā teritorijā, kurā projektu konkurss ir izsludināts. Projektam ir jāveido pozitīvs novada tēls, jārada novada attīstība, jāpopularizē novads novada iedzīvotāju vidū un valstī.

Tāpat visām pašvaldībām līdzīgi ir norādīti, ka **finanšu līdzekļi netiek piešķirti** sekojošiem mērķiem:

- politisku, militāru, reliģisku aktivitāšu organizēšanai un līdzdalībai tajās;
- bērnu un jauniešu nometņu rīkošanai;
- konkursu un sacensību, kas prasa mērķtiecīgu iepriekšējo sagatavošanos attiecīgajā jomā, organizēšanai un līdzdalībai tajos;
- aktivitātēm, kas apdraud dalībnieku drošību, veselību un dzīvību.

Nolikumos norādīts, ka projekta īstenošanas ietvaros **nav pieļaujams gūt ienākumus**. Ja projekta ietvaros tiek gūti ienākumi, par gūto ienākumu apjomu tiek samazināts projektam piešķirtais finansējums.

Aktivitātes, kurām projektu konkursa ietvaros tiek piešķirts finansējums. Projektu aktivitāšu tēmas ir līdzīgas pašvaldībām, atšķirība ir tajā, cik detalizēti kāda pašvaldība ir nosaukusi iespējamās aktivitātes. Piemēram, ja nolikumā ir rakstīts, ka projekta rezultāts ir praktisks ieguldījums un paliekoša vērtība vietējai kopienai un novadam kopumā vai projektam ir jāveicina jauniešu emocionālā labsajūta un labbūtība, tad šāds nolikums dod iespēju jauniešiem pašiem izdomāt kāda veida aktivitātes vēlētos. Jo ir pašvaldības, kuras par inovatīvām idejām projekta pieteikumā dod papildus punktus. Populārākās jomas, kurās jauniešiem ir iespēja plānot savas iniciatīvas ir:

- novada attīstība un labiekārtošana;
- novada tēla veidošana un popularizēšana jauniešu vidū;
- jauniešu līdzdalība jaunatnes politikas veidošana novadā;
- jauniešu līdzdalība sabiedriskajā dzīvē, brīvprātīgais darbs un labdarības iniciatīvas;
- jauniešu nodarbinātības, karjeras izaugsmes, uzņēmējdarbības, tostarp sociālās uzņēmējdarbības, prasmju attīstīšana;
- jauniešu informētības veicināšana, drošība kibervidē un interneta lietošanā, medijpratības veicināšana;
- jauniešiem draudzīgas vides veidošana skolā un sabiedrībā;
- drošas un sakārtotas vides veidošanai, izglītojošām aktivitātēm par dabas aizsardzību, “zaļo domāšanu” un citiem vides jautājumiem;
- jauniešu brīvā laika saturīga un lietderīga pavadīšana, interešu izglītība, ārpuskolas nodarbības, neformālā mācīšanās, radošās darbnīcas, izstādes, apmācības, meistarklases;
- vides aizsardzības un ilgtspējīgas dzīvošanas pasākumi;
- emocionālās, garīgās un fiziskās veselības veicināšana, aktīva dzīvesveida popularizēšana, sports;
- jauniešu sadarbība ar novada apvienību pārvaldēm, organizācijām, pašvaldībām un uzņēmējiem;
- zinātne, pētījumi, aptaujas;
- fiziskās aktivitātes, kas neprasa ilglaicīgu iepriekšējo sagatavotību sporta veidā (piemēram, atklātie treniņi, amatierturnīri, u.tml.);
- dažādu sociālo grupu iekļaušana aktivitātēs, piemēram, jauniešu sociālo riska grupu integrācija u.c.

Jauniešu iniciatīvu projektu konkursa uzdevumi ir:

- sniegt iespēju jauniešiem iegūt jaunu pieredzi un prasmes projektu izstrādāšanā un realizēšanā;
- sekmēt atbildības sajūtu, lokālpatriotisma un pilsoniskās apziņas veidošanos jauniešos;
- veicināt jauniešu iniciatīvas un to īstenošanu;
- veicināt jauniešus rīkot un plānot pašiem savas aktivitātes, balstoties uz citu jauniešu interesēm un vajadzībām;
- sniegt iespēju jauniešiem iesaistīties ar jaunatnes jomu saistītu jautājumu risināšanā;
- veicināt jauniešu pašiniciatīvu un aktivitāti pagastos un pilsētās;
- rosināt jauniešu lietderīgā brīvā laika pavadīšanas iespēju dažādošanu;
- rosināt lokālās piederības apziņas un patriotisma aktualizēšanu un stiprināšanu jauniešu vidū.

Atšķirīgā informācija projektu iniciatīvu konkursu nolikumos

Nolikuma nosaukums

Kā papildu motivējošu elementu dažas pašvaldības (Aizkraukles, Augšdaugavas, Jelgavas, Ogres un Ventspils) izmanto projektu konkursa nolikuma nosaukumus, kas vienmēr ir motivējoši. Lai arī lielākā daļa pašvaldību nosaukumus nolikumiem nav piešķirušas, tas varētu būt kā papildus iedrošinošs elements jauniešiem uzdrīkstēties un mēģināt piedalīties konkursā, ņemot vērā, ka šobrīd izmantotie nosaukumi ir motivējoši, piemēram, “Laiks tavai idejai”, “Attīsti sevi”, “JAUNIEŠI VAR!”, “Jauniešu [ie]spēja”, “Jaunietis darbībā -2022”.

Īstenošanas periods

Ne visos projektu nolikumos ir norādīts projektu īstenošanas periods, kas var būt jauniešiem mulsinoši. Ir tikai norādīts projekta noslēguma laiks. Tāpēc apkopojot informāciju, ir ņemts vērā iespējamais projektu izvērtēšanas laiks un, vadoties pēc tā, norādīts projektu īstenošanas iespējamais sākuma mēnesis.

Visbiežāk projektu konkursi tiek izsludināti pavasarī un īstenošanas periods ir vasara un rudens. Visbiežāk nolikumos minētais periods jauniešu iniciatīvu realizēšanai ir **maijs līdz oktobris**.

Maksimālā summa konkursā atbalstīto jauniešu iniciatīvu īstenošanai

Pēc Izglītības un zinātnes ministrijas īstenotās aptaujas par darbu ar jaunatni īstenošanu pašvaldībās 2022. gadā 31 pašvaldībā tika nodrošināts finansējums jauniešu un jaunatnes organizāciju iniciatīvām, t.sk. projektu konkursiem, kopējā apjomā 785 247 Eur.¹ Pēc projekta ietvaros veiktā pašvaldību jaunatnes darbinieku aptaujas, piešķirtais finansējums jauniešu iniciatīvu projektu konkursiem pašvaldībās svārstās no 3000 līdz 10000 Eur, sākot no 200 Eur līdz 600 Eur par vienu iniciatīvu vai arī, piemēram, Preiļu novada nolikumā minēts, ka nav noteikts minimālais projekta finansējums un projekta iesniedzējs pats var noteikt minimālo nepieciešamo summu. Augšdaugavas novadā maksimālais finansējums ir pieejams 1000 Eur, bet šo iniciatīvu īsteno biedrības, kuru mērķa auditorija ir jaunieši. Piemēram, Ogres novadā piešķirtais finansējums atšķiras no tā, kādā vecuma grupā iekļaujas projekta iesniedzēji – jo vecāki, jo lielāka pieejamā summa.

Projekta iesniedzēju skaits arī ir atšķirīgs pašvaldībās, piemēram, Olaines novadā var iesniegt individuālus projektus, citos pašvaldību nolikumos ir atrunāts, ka pieteikums ir jāiesniedz vismaz trīs jauniešu grupai. Katrā nolikumā ir teikts, ka, ja projekta iesniedzējs nav pilngadīgs, tad projektam ir jāpiesaista pilngadīga persona kā projekta vadītājs. Ir piedāvātas dažādas iespējas, kā to izdarīt, piemēram, vērsties pie novada jaunatnes lietu speciālista, pedagoga vai likumiskā pārstāvja.

Iesniegto projektu skaits var atšķirties novados, jo dažos novados, piemēram, Tukuma, Siguldas vai Rīgā, Jūrmalā jauniešu grupa var iesniegt tikai vienu projekta pieteikumu

¹ IZM “DARBS AR JAUNATNI PAŠVALDĪBĀS 2022. GADĀ apsekojuma ziņojums”, <https://jaunatneslietas.gov.lv/content/petijumi> (skatīts 25.09.2023)

vienlaicīgi, taču, piemēram, Aizkraukles, Alūksnes, Ādažu, Gulbenes novados pretendents var iesniegt vairākus pieteikumus.

Informācija, kas jauniešiem atvieglo projekta pieteikumu rakstīšanu, ir tas, ka dažos projektu nolikumos ir iekļauta informācija par to, cik lielu mērķa auditoriju nepieciešams iesaistīt projekta aktivitātēs, lai projekts tiktu apstiprināts un attiecināmās izmaksas atbalstītas.

Papildu standarta projektu prasībām pašvaldības pievienojušas dažādas prasības, par kurām pieejami papildus punkti. Piemēram, jau iepriekš pieminētā prasība tam, ka iespēja saņemt papildus punktus, ja projekts ir inovatīvs, kas sniedz uzlabojumus kādai jauniešu grupai vai vairākas pašvaldības (Aizkraukles, Augšdaugavas, Gulbenes, Siguldas, Liepājas, Ventspils) īpaši atbalsta projektus, kuri ir ilgtspējīgi.

Apsveicama ideja ir Ogres novadam, piešķirt papildus punktu tiem projektu pieteicējiem, kas ir piedalījušies apmācībās par projektu rakstīšanu, tādā veidā nodrošinot, ka jauniešiem ir lielāka izpratne par projekta pieteikuma formu un tajā iekļautajiem jautājumiem, kā arī nodrošina to, ka tiek iesniegti kvalitatīvāki projektu pieteikumi. Dažādas projektu darbnīcas pirms projekta iesniegšanas piedāvā daudz pašvaldību, piemēram, Siguldas, Ādažu, Jūrmalas, Ogres u.c., ar mērķi palīdzēt jauniešiem atrast visveiksmīgāko ideju savam projektam, kā arī iepazīties ar projekta pieteikuma formu un jau laicīgi pirms projekta iesniegšanas termiņa padomāt par savu projekta ideju.

Nolikumos atšķiras arī projektu neattiecināmās izmaksas – tēriņi, kuri netiek atbalstīti projektā. Protams visos projektos ir iekļauts tas, ka netiek attiecinātas izmaksas, kas neatbilst projekta mērķa sasniegšanai un izmaksas, kas jau tiek finansētas no citiem finanšu avotiem, projekta sagatavošanas izmaksas. Prēmijas, dāvinājumi un citi materiāli stimulējoši pasākumi projekta darba grupai, t.sk. projekta koordinatoram. Netiek atbalstītas prēmijas, dāvinājumi. Netiek attiecināta naudas sodu, līgumsodu, kavējuma procentu apmaksa.

Dažās pašvaldībās atšķiras vērtējums inventāra iegādei, jo ir pašvaldības, kuras neatļauj iegādāties inventāru (Aizkraukles, Ādažu, Alūksnes, Ogres, Siguldas novads, Ventspils, Rīga, Liepāja), taču ir pašvaldības, kuras piešķir finansējumu inventāra iegādei, bet summas atšķiras, piemēram, Augšdaugavas novadā inventāra iegādei kopējā vērtība nedrīkst pārsniegt 40% no projekta kopējā budžeta, Rēzeknes novadam – līdz 30% no kopējā budžeta, Saldus novadam – līdz 50% no kopējā budžeta. Saldus novadā gan ir piebilde, ka iegādes nepieciešamība ir jāpamato. Ja projekta pasākumu un aktivitāšu īstenošanai nepieciešamo inventāru iespējams iznomāt, vēlams dot priekšroku nomai. Jāsaka, ka citi projektu nolikumi ir izstrādāti tā, ka nav īsti saprotams, vai inventāru ir iespējams iegādāties, jo tas nav stingri noliegts. Piemēram, Preiļu un Saldus novadā un Jūrmalā finansējumu var izmantot pamatlīdzekļu, izejmateriālu, inventāra iegādei, taču iegādātie pamatlīdzekļi un inventārs pēc projekta noslēguma tiek uzskatīti par novada pašvaldības mantu.

Bieži vien jauniešu iniciatīvu projektu ietvaros netiek apmaksāti administratīvie izdevumi un projekta personāls, piemēram, projekta vadītājs, grāmatvedis un projekta īstenotāji, bet ir gadījumi, kad nolikumā ir atrunāts, ka projekta ietvaros drīkst izmantot lektora pakalpojumus.

Tāpat ir pašvaldības, kurās netiek apmaksātas telpu uzturēšanas izdevumi. Iespējams ar domu, ka ir iespējams izmantot pašvaldības piedāvātās telpas, piemēram, jauniešu centru.

Gulbenes, Siguldas, Rīgas nolikumā ir atrunāts, ka netiek atbalstīti politiski, militāri vai reliģiski pasākumi, turpretī Rēzeknes konkursa nolikumā ir minēts, ka konkursa mērķis ir atbalstīt jaunatnes iekļaušanos politiskajos, ekonomiskajos, sociālajos un kultūras procesos Rēzeknes novadā.

Pozitīvi tiek vērtēts, ka Siguldas, Talsu, Liepājas novada projekta pieteikuma veidlapā ir iekļauts jautājums, kas ir projekta īstenotāja motivācija realizēt šo projektu, par ko var iegūt arī papildus punktus, tādā veidā jau laicīgi jauniešiem liekot izdomāt savu “kāpēc?” viņi vēlas, lai šis projekts tiktu īstenots. Jo, kad projekta īstenošanas laikā, rodas brīdis, kad nav vēlmes turpināt, ir noderīgi atskatīties uz savu uzrakstīto, kāpēc un atsaukt atmiņā projekta sākuma posmu un sevi motivēt ar sevis paša izdomāto projekta nepieciešamības iemeslu. Tas bieži nostrādā, lai atgūtu ticību saviem spēkiem un motivāciju turpināt darbu.

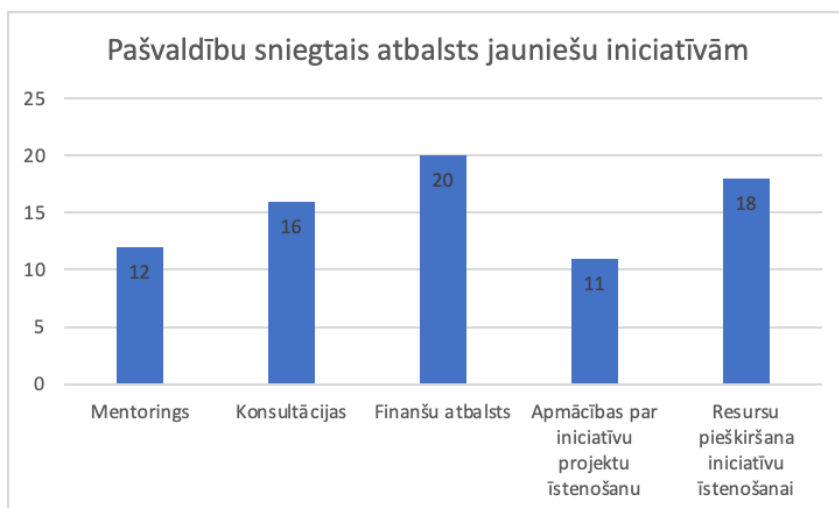
Projektu nolikumos bieži ir norādīts, ka projektus izvērtēs projekta komisija/darba grupa, daļai no nolikumu nav norādīts, kas būs komisijas sastāvā, daļai ir norādīts, ka tie būs kādi ar jaunatnes jomu saistīti speciālisti, bet Tukuma, Ādažu, Madonas novadam un Liepājai norādīts, ka komisijas sastāvā ir arī jauniešis, kas nepiedalās nevienā no projekta pieteikumiem. Tas tiek vērtēts pozitīvi, jo jauniešis jaunieša ideju var vislabāk saprast un aizstāvēt komisijas sapulcē, ja tāda ir paredzēta.

Ne visos projektu nolikumos ir norādīts projektu īstenošanas periods, kas var būt jauniešiem mulsinoši. Ir tikai norādīts projekta noslēguma laiks. Tāpēc apkopojot informāciju, ir ņemts vērā iespējamais projektu izvērtēšanas laiks un, vadoties pēc tā, norādīts projektu īstenošanas iespējamais sākuma mēnesis.

Pašvaldības jaunatnes darbā iesaistīto kvantitatīvā aptauja

Lai padziļinātāka izpētītu pašvaldību piedāvājumu jaunieši iniciatīvu īstenošanai, tika izsūtītas anketas novadu jauniešu lietu speciālistiem. Uz anketas jautājumiem atbildēja 29 jaunatnes lietu darbinieki no Ādažu novada, Siguldas novada pašvaldības, Tukuma novada, Bauskas novada pašvaldības, Rēzeknes novada pašvaldības, Ludzas novada pašvaldības, Gulbenes novada pašvaldības, Olaines novada pašvaldības, Saldus novada pašvaldības, Ventspils novada pašvaldības, Preiļu novada pašvaldības, Ogres novada pašvaldības, Limbažu novada pašvaldības, Jelgavas novada pašvaldības, Kuldīgas novada pašvaldības, Madonas novada pašvaldības, Valmieras novada pašvaldības, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības, Liepājas, Alūksnes novada pašvaldības, Ķekavas novada pašvaldība, Dobeles novads pašvaldības, Aizkraukles novada pašvaldības, Daugavpils Valstspilsētas, Rīgas, Dienvidkurzemes novada pašvaldības, Cēsu novada pašvaldības, Ropažu novada pašvaldības un Saulkrastu novads pašvaldības.

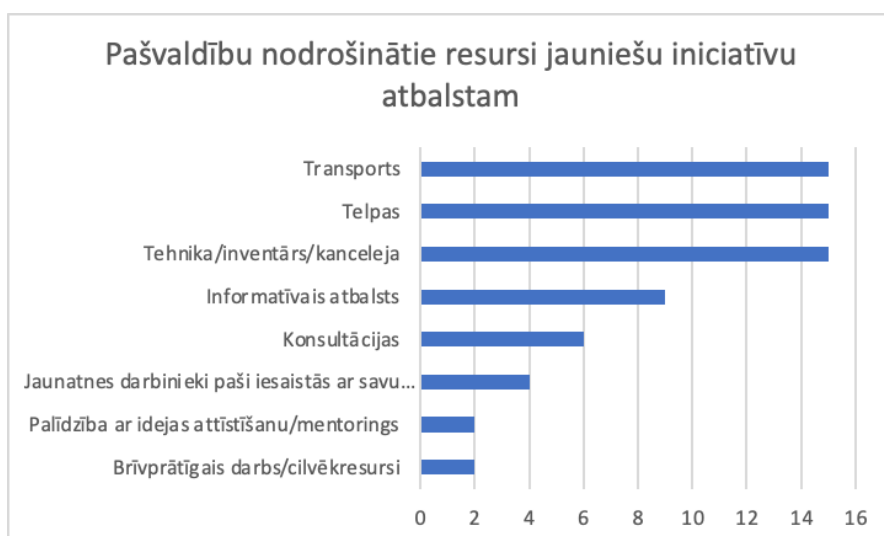
Visi respondenti atbildēja, ka atbalsta jauniešu iniciatīvas. Visbiežāk pieminētie atbalsta veidi bija finanšu atbalsts (22 atbildes), resursu piešķiršana iniciatīvu īstenošanai (20 atbildes), un konsultācijas (19 atbildes). Skatīt attēlu Nr. 1.

Attēls Nr. 1 Atbalsta veidi jauniešu iniciatīvām 2022. gadā, pašvaldību skaits

Vaicāti, kādus tieši resursus pašvaldība nodrošina jauniešu iniciatīvu īstenošanai (skatīt attēlu Nr.2), tika atbildēts, ka tiek nodrošināts:

- konsultācijas;
- finanšu atbalsts;
- jaunatnes darbiniekiem iesaistoties jauniešu projektā;
- transports;
- telpas;
- inventārs;
- tehnika;
- kanceleja un materiāli;
- brīvprātīgais darbs;
- balvas;
- informatīvais atbalsts.

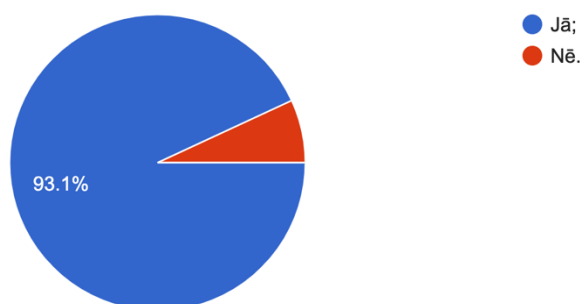

Attēls Nr.2. pašvaldību nodrošinātie resursi jauniešu iniciatīvu atbalstam 2022. gadā, pašvaldību skaits

27 pašvaldības norādīja, ka viņu pašvaldībā tiek nodrošināts ikgadējs finansējums jauniešu iniciatīvu projektu īstenošanai, skatīt attēlu Nr.3. Piecas pašvaldības norādīja, ka viss nodrošinātais finansējums jauniešu iniciatīvām 2022.gadā netika izmantots. Jautājot, vai pašvaldībā ir pieejams mentors, kas palīdz jauniešiem ar iniciatīvu īstenošanu, 3 pašvaldības norādīja, ka nav pieejams, 26 norādīja, ka ir pieejams, skatīt attēlu Nr.4. Nav korelācijas starp tām pašvaldībām, kurās netika iztērēts viss piešķirtais finansējums jauniešu iniciatīvām starp tām pašvaldībām, kurās nav jauniešu mentora.

6. Lūdzu, norādiet, vai Jūsu pašvaldībā tiek nodrošināts pašvaldības budžeta ikgadējs finansējums jauniešu iniciatīvām:

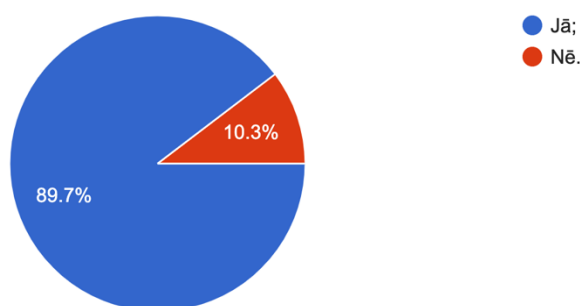
29 responses

Attēls Nr. 3 Ikgadējs budžets jauniešu iniciatīvām 2022. gadā, procenti

13. Vai pašvaldībā ir pieejams mentors, kas atbalsta jauniešus, ja viņi vēlas pieteikties iniciatīvas finansējumam, bet trūkst zināšanu, kā to izdarīt?

29 responses

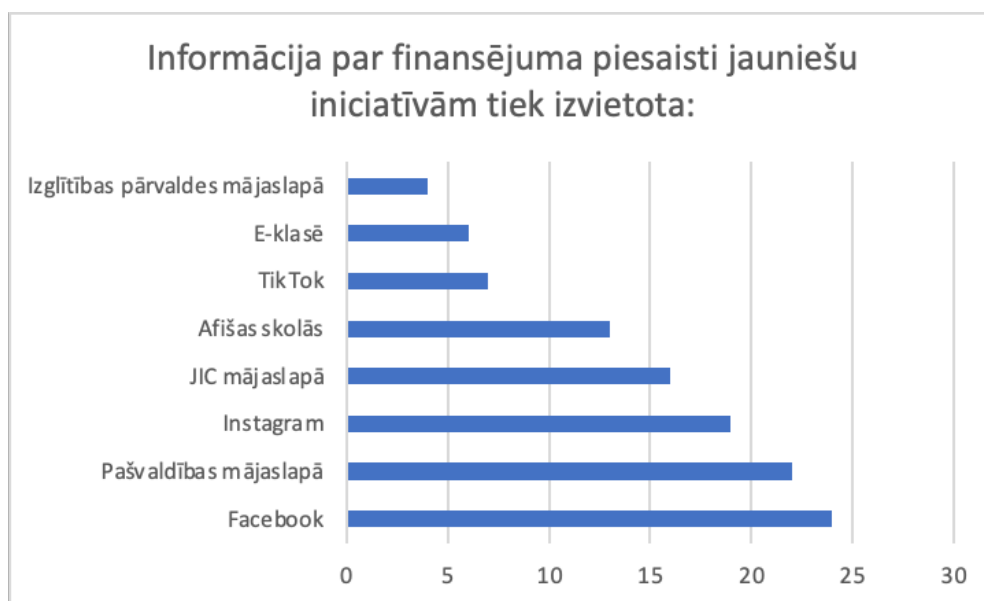

Attēls Nr. 4 Pašvaldībā pieejams jauniešu mentors 2022.gadā, procenti

Uz jautājumu, vai pašvaldībā ir projekti, kuri ir mērķēti visai sabiedrībai, bet tajā piedalās arī jaunieši, vai varat noteikt, cik daudz no šiem projektiem iesniedz jaunieši, lielākā daļa respondentu atbildēja, ka nav atbildes uz šo jautājumu. Ir pašvaldības, kuros ir dažādi konkursi, kuros var piedalīties arī jaunieši, piemēram, pašvaldības grants biznesa uzsākšanai, kultūras projektu konkursi, NVO projektu konkursi, bet nav statistikas, cik procentuāli jaunieši iesniedz šāda veida projektus.

Uz jautājumu, vai ir iespējams pieteikties pašvaldības finansējumam ārpus projektu konkursa un kādi ir nosacījumi, lai pretendētu uz finansējumu, sešas pašvaldības atbildēja, ka šādas iespējas nav, Daugavpils atbildēja, ka šobrīd strādā pie tā, lai būtu šāda iespēja. Citas pašvaldības norādīja, ka jaunieši var ar savām idejām nākt uz jauniešu centru, vērsties izglītības iestādē vai pašvaldībā un kopā izdomāt, kur var iegūt nepieciešamo finansējumu jauniešu idejai.

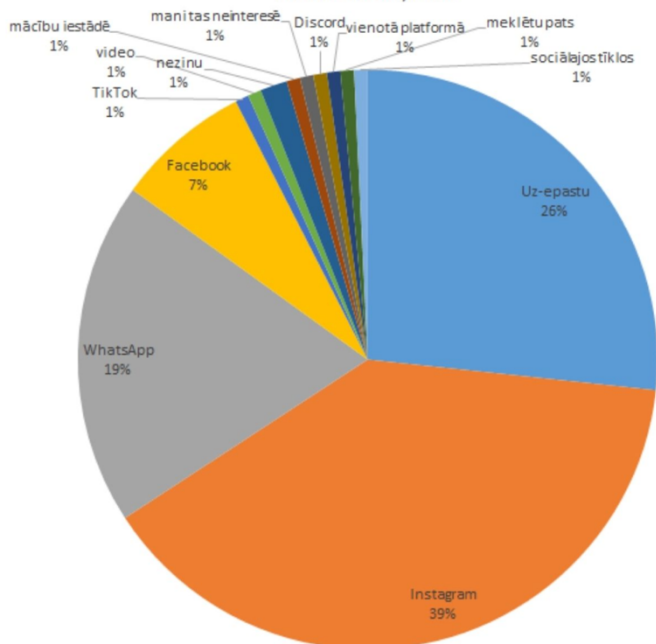
Vaicājot, kur jaunieši var iegūt informāciju par finansējuma piesaisti jauniešu iniciatīvām, visbiežākās atbildes bija, ka Facebook platformā (26 atbildes), pašvaldības mājaslapā (23 atbildes), Instagram platformā (20 atbildes), jauniešu centra mājaslapā (17 atbildes), skatīt attēlu Nr.5. Pēc biedrības “Creative Minds for Culture” veiktā pētījuma “Jauniešu informētība par līdzdalības iespējām” rezultātiem par jautājumu, kur jaunieši vislabprātāk saņemtu informāciju par finansējuma piesaisti jauniešu iniciatīvām, jaunieši norādīja, ka tā būtu Instagram platforma, e-pasts un WhatsApp.² Skatīt attēlu Nr. 6. Līdz ar to secinām, ka jaunieši netiek uzrunāti platformās, kurās viņi ir un meklē sev noderīgu informāciju.

Attēls Nr. 5 Pieejamā informācija pašvaldībās par finansējuma piesaisti jauniešu iniciatīvām 2022.gadā, pašvaldību skaits

² Creative Minds for Culture, Aptaujas “Jauniešu informētība par līdzdalības iespējām” rezultāti <https://mindsforculture.com/aptaujas-jauniesu-informetiba-par-līdzdalibas-iespejam-rezultati/> (skatīts 25.09.2023)

10. Ja kāda organizācija gribētu Tev nodot noderīgu informāciju par jauniešu aktivitātēm, kādā veidā Tu vēlētos to saņemt?

Attēls Nr. 6 Jauniešu izvēlētās platformas informācijas saņemšanai/iegūšanai, procenti

Vaicājot, kā pašvaldības uzrunā jauniešus un kā mēģina palielināt jauniešu interesi par jauniešu iniciatīvu projektu konkursiem, pašvaldības atbildes bija sekojošas:

- jauniešu centra pārstāvji uzrunā jauniešus skolās, sazinoties ar skolu pašpārvalžu konsultantiem vai uzrunājot skolēnus klases stundās;
- jaunatnes darbiniekiem tiekoties ar skolēnu pašpārvaldēm;
- sociālajos tīklos;
- jauniešu forumos;
- oficiālajos pašvaldības portālos
- tiek veidotas apmācības, projektu darbnīcas jauniešiem projektu rakstīšanai;
- jaunatnes darbiniekiem uzrunājot individuāli aktīvos jauniešus un dodot iespējas realizēt savas idejas;
- jaunieši jauniešiem metode;
- jauniešu dome informē citus jauniešus;
- iniciatīvu projektu veicējus apbalvojot svinīgā pasākumā;
- NVO, kas veic darbu ar jaunatni, informē jauniešus;

Pozitīvs piemērs ir Ogres novada pašvaldība, kas atzīst, ka 2023.gadā jauniešiem īpaši parādījās vēlme īstenot iniciatīvas līdz ar mācību priekšmetu "projektu vadība" skolās. Secinām, ka ir daudz un dažādi veidi, kā var uzrunāt jauniešus iesaistīties pilsoniskās aktivitātēs – gan individuāla uzrunāšana, gan plašākas grupas uzrunāšana un katram no iesaistīšanas veidiem ir savi plūsi un mīnusi. Galvenais ir noformulēt, kuri no jauniešu uzrunāšanas veidiem kurā pašvaldībā strādā vislabāk. Jauniešu centra darbinieki, jaunatnes NVO, pedagogi, karjeras konsultanti skolās ir vieni no tiem, kas primāri piekļūst jauniešu mērķa auditorijai un ir ziņoši, lai spētu motivēt jauniešus iesaistīties pilsoniskajās aktivitātēs gan īstenojot jauniešu iniciatīvu projektu konkursus, gan piedaloties brīvprātīgajā darbā.

Secinājumi

1. Pašu spēkiem realizētās idejas savas dzīvesvietas uzlabošanai veicina jauniešu patriotismu un lielāku emocionālu piesaisti savai pašvaldībai.
2. Ja jauniešiem korekti tiek izskaidrots, kā viņi var būt aktīvi pilsoņi un piedalīties līdzdalības iniciatīvās, viņi notic savām spējām, mēģina un, ja izdodas, visticamāk mēģina atkārtoti.
3. Pirms iesaistīšanās projektā “Dodiet ceļu! Jaunieši!” jauniešiem bija zināšanas par jauniešu iniciatīvu projektu konkursiem pašvaldībās, taču jaunieši atzīst, ka informāciju atrod tad, ja paši meklē nevis tā sasniedz viņus. Jaunieši par iniciatīvu projektu konkursu iespējām netiek uzrunāti platformās, kurās viņi ir un meklē sev noderīgu informāciju.
4. Lai labāk izprastu jauniešu iesniegtos projektus, iniciatīvu vērtēšanas komisijā būtu jāveicina jauniešu iesaiste.
5. Jauniešiem mēdz pietrūkt motivācijas iesaistīties iniciatīvu projektu konkursos, jo tas šķiet sarežģīti un trūkst idejas projekta pieteikumam. Hakatons/projektu darbnīca pirms iniciatīvu iesniegšanas var būt kā ļoti spēcīgs instruments projekta idejas izstrādei un pieteikumu radīšanai, kur radošais savienojas ar pieredzējušu mentoru zināšanām un kopā rodas labas idejas.
6. Jaunieši atzīst, ka došanās uz pašvaldību, lai lūgtu palīdzību un/vai finansējumu ir viens no lielākajiem izaicinājumiem projekta īstenošanas laikā, taču pašvaldības pārstāvju uzslava par jauniešu iniciatīvu ir viens no lielākajiem motivatoriem projekta veiksmīgai īstenošanai.
7. Ir grūti paredzēt, kurš no periodiem ir veiksmīgāks jauniešu iniciatīvu īstenošanai, jo katrā no periodiem jauniešiem ir savi aizņemtības iemesli. Pēc iniciatīvu nolikumiem var secināt, ka pašvaldībās biežāk iniciatīvu projektu konkursi tiek izsludināti no pavasara līdz rudenim.
8. Vislielākais jauniešu motivators projekta īstenošanas gaitā ir līdzcilvēku atbalsts.
9. Bieži iniciatīvas projekta iznākums ir atkarīgs no mentora tā, kā mentors prioritizē projektu un mentora spējām sastrādāties ar jauniešu komandu.
10. Veiksmīgai projektu īstenošanai mentoriem ir nepieciešams regulārs atbalsts – gan klātienes tikšanās, gan attālinātas konsultācijas, lai saņemtu atbalstu no organizatoriem un citiem mentoriem.
11. Lai jaunieši veiksmīgi īstenotu projektu, ir nepieciešama prakse, ticība saviem spēkiem, spēja pārvarēt bailes un kautrību, apkārtējo atbalsts, laba komandas savstarpējā komunikācija, prasme ieklausīties pieredzējušu speciālistu padomos.
12. Jaunieši kā vienu no grūtākajiem projekta īstenošanas posmiem atzīst resursu piesaisti.
13. Mentors ir viens no spēcīgākajiem motivatoriem un palīgiem projekta īstenošanā.
14. Jauniešiem ir plašas iespējas piedāvājot pašvaldībām, īstenot savas projekta idejas, jo pašvaldību piedāvātās jauniešu iniciatīvu projektu konkursu tēmas ir ļoti daudz un plašas.
15. Piedaloties jauniešu projektu konkursos, jaunieši gūst ne tikai emocionālo gandarījumu, bet arī personīgo izaugsmi, zināšanas un pieredzi.
16. Jauniešiem motivāciju sagādā tie projekti, kuri ir pašu jauniešu izplānoti, enerģiju sniedz projektu nakts pasākumi, kuros jaunieši radošā vidē plāno savus projektus. Jauniešus demotivējošie faktori īstenot projektus ir finansējuma piesaiste, laika plānošanas problēmas, citas prioritātes, komandas komunikācijas problēmas, pieredzes trūkums, mākslīgi radīta projekta ideja utt.

Priekšlikumi

Pašvaldībām

1. Jauniešu iniciatīvu projektu konkursi ir viens no veiksmīgākajiem veidiem, kā jauniešu vidū stiprināt lokālpatriotismu un pilsonisko līdzdalību, tāpēc būtiski ir nodrošināt finansējuma pieejamību.
2. Tām pašvaldībām, kurās vēl nav jauniešu iniciatīvu projektu konkurss, aspvērt iespēju konkursu pašvaldībā ieviest. Tām pašvaldībām, kurās ir jauniešu iniciatīvu projektu konkurss, izvērtēt to un apsvērt nepieciešamās korekcijas – iespējams nepieciešamas finansējuma, termiņu, nosacījumu izmaiņas.
3. Pielāgot informācijas izplatīšanu par jauniešu iniciatīvu projektu konkursiem un citu jauniešiem svarīgu informāciju platformās un vidē, kur jaunieši vairāk uzturās un patērē informāciju, piemēram, platformās Instagram un Tiktok, izmantot satura radītāju pakalpojumus, izmantot skolēnu domes, un jauniešu centru informācijas izplatīšanas iespējas utt., kas palīdzētu paaugstināt pilsonisko līdzdalību jauniešu vidū un veicinātu viņu aktīvāku iesaisti politiskajos procesos valstī.
4. Pārņemt Norvēģijas labo praksi un iniciatīvu projektu vērtēšanas komisijā iesaistīt arī jauniešus.
5. Pirms iniciatīvu projektu konkursu iesniegšanas organizēt pasākumu, kurā jaunieši piedaloties var iegūt papildu punktus piesakot savu ideju jauniešu iniciatīvu projektu konkursam un kurā jaunieši ģenerē idejas savam projektam un mācās aizpildīt pieteikuma formu, tādā veidā radot kvalitatīvākus projektu pieteikumus.
6. Jauniešiem aizstāvēt savu ideju, lai iegūtu tai finansējumu, atbalstīt jauniešu centienus un paslavēt, neatkarīgi no finansiālā iznākuma. Kvalitatīvi īstenotiem projektiem izteikt publisku atzinību, piemēram, Jauniešu gada balvas pasniegšanas pasākumā.
7. Projektu īstenošanas periodu norādīt visu gadu, lai jaunieši paši var izvēlēties, kurš no periodiem viņiem ir piemērotāks projekta īstenošanai.

Mentoriem

8. Ja mentoram ir iespēja, vienmēr lūgt līdzcilvēkus uzmundrināt un atbalstīt jauniešu centienus īstenot projektu, jo jebkurš atbalsts dod motivāciju censties.
9. Pirms sadarbības ar jauniešiem uzsākšanas, nodefinēt savus mērķus, termiņus un sadarbības metodi ar jauniešiem, lai būtu vieglāk atbalstīt jauniešu komandu.
10. Ja projektā ir iesaistīti mentori, organizatoriem regulāri rīkot atbalsta pasākumus, kas būtu kā atskaite un turpmāko projekta soļu nodefinēšana, kā arī atrašanās vidē ar cilvēkiem ar līdzīgām vajadzībām.
11. Izmantot pētījumā izstrādātos ieteikumus jauniešu motivēšanai jauniešu iniciatīvu veiksmīgai īstenošanai.
12. Apzināt iespējas vietējās pašvaldības līmenī, lai nepieciešamības gadījumā varētu palīdzēt jauniešiem piekļūt informācijai ātrāk un vieglāk.

Jauniešiem

13. Veidot izpratni par to, ka tikai darot var gūt pieredzi, tāpēc ir vērtīgi paplašināt savu komforta zonu un darīt to, no kā ir bail, piemēram, meklēt finansējuma piesaistes iespējas.
14. Lai projekts virzītos veiksmīgi uz priekšu, izvēlēties mentoru, kam komanda uzticas, kura viedoklī ieklausās un kuru respektē.
15. Izpētīt pašvaldību jauniešu iniciatīvu projektu konkursu nolikumu savā pašvaldībā, meklēt informāciju par iespējamo atbalsta pasākumu (projektu nakti, hakatonu utml.) meklēt mentora (pedagoga, jaunatnes centra darbinieka, jebkura uzticama pieaugušā) palīdzību, lai izvērtētu savas vēlmes un īstenotu tās jauniešu projektu konkursu ietvaros.
16. Izmantot pašvaldību piedāvātās iespējas un piedalīties jauniešu iniciatīvu projektu konkursos.
17. Tiem jauniešiem, kas jau ir piedalījušies, dalīties ar savu pieredzi ar citiem vienaudžiem, kuri labprāt ieklausās citu jauniešu viedoklī.
18. Iesniedzot projekta pieteikumu, domāt par to, lai projekta ideja patiktu pašiem un pašiem būtu vēlme un nepacietība sagaidīt projekta rezultātu.
19. Apzināt dažādu jomu speciālistus, kuri varētu palīdzēt ideju realizācijā.
20. Savu komandu veidot iespējami dažādu, piesaistot domubiedrus, kam ir citādāks skatījums uz notiekošo, taču saskanīgs mērķis

Pielikums Nr. 1

Nr.p.k	Vieta	Nolikuma nosaukums	Īstenošanas periods	Maksimālais finansējums 1 projektam (EUR)	Konkursa kopējais finansējums (EUR)	Projekta iesniedzēju vecums	Projekta iesniedzēju skaits	Prasība par pilngadību	Cik projektus var iesniegt?	Mērķa grupas skaits	Inventāra iegāde
1.	Aizkraukles novads	Laiks tavai idejai	23.jūnijs-30.septembris	350	2100	No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Vismaz viens jauniešs ir 18 gadus vecs vai juridiska persona	Pretendents var iesniegt vairākus pieteikumus.	iesaistīti 46 un vairāk cilvēku	Nē
2.	Alūksnes novads	Alūksnes novada jauniešu iniciatīvu projektu konkursa 2022 nolikums	09.maijs-30.oktobris	300		No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Vismaz viens jauniešs ir 18 gadus vecs vai juridiska persona	Pretendents var iesniegt vairākus pieteikumus.	Nav norādīts	Nē
3.	Augšdaugavas novads	Attīstī sevi	Maijs-oktobris	1000		Nav norādīts	Nav minēts	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Līdz 40% no kopējā budžeta
4.	Ādažu novads	Nolikums	Septembris-decembris	500	3000	No 13 līdz 25 gadiem	Jauniešs vai jauniešu grupa	Ja iesniedzējs ir nepilngadīga persona, tad projekta īstenošanā piesaista projekta vadītāju, kas ir pilngadīga persona.	Pretendents var iesniegt vairākus pieteikumus.	iesaistīti 31 un vairāk cilvēku	Jā
5.	Balvu novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
6.	Bauskas novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
7.	Cēsu novads	Nolikums	Maijs - novembris	300		No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Vismaz viens iesniedzējs 18 gadus vecs	Nav norādīts	Nav norādīts	Nē
8.	Dienvidkurzemes novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
9.	Dobeles novads	Nolikums	1.novembris - 18. decembris	600		No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Līgumu slēdz pilngadīga persona- piesaistīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts
10.	Gulbenes novads	Nolikums	15.jūnijs - 20.novembris	400	1200	No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Vismaz viens iesniedzējs 18 gadus vecs	Pretendentam ir tiesības saņemt finansējumu vairāku projektu īstenošanai.	Nav norādīts	Jā, bet jānodrīkst priekšroka nomai
11.	Jelgavas novads	JAUNIEŠI VAR!	1. maijs - 30.oktobris	350		No 13 līdz 25 gadiem	Vismaz 2 jaunieši	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Nē
12.	Jēkabpils novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
13.	Krāslavas novads	Nolikums	Maijs - 31.oktobris	300	5000	No 13 līdz 25 gadiem	Vismaz 5 jaunieši	Nav norādīts	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Nav norādīts	Nav norādīts

Nr.p.k	Vieta	Nolikuma nosaukums	Īstenošanas periods	Maksimālais finansējums 1 projektam (EUR)	Konkursa kopējais finansējums (EUR)	Projekta iesniedzēju vecums	Projekta iesniedzēju skaits	Prasība par pilngadību	Cik projektus var iesniegt?	Mērķa grupas skaits	Inventāra iegāde
14.	Kuldīgas novads	Nolikums	22. maijs - 9.novembris	400	3200	No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Vismaz viens iesniedzējs 18 gadus vecs, ja nav, jāpiesaista pilngadīgu atbalsta personu	Nav norādīts	Nav norādīts	Nē
15.	Kekavas novads	Nolikums	Nav norādīts	500	4000	No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Vismaz viens iesniedzējs 18 gadus vecs	Nav norādīts	Nav norādīts	Nē
16.	Limbažu novads	Nolikums	Nav norādīts	350	Atkarīgs no Pašvaldības budžeta konkrētajam gadam	No 13 līdz 25 gadiem	Jaunietis vai jauniešu grupa	Vismaz viens iesniedzējs 18 gadus vecs	Nav norādīts	Nav norādīts	Jā, bet netiek nodots personīgā lietošanā
17.	Līvānu novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi, bet aktivitāte ir iekļauta novada stratēģijā darbam ar jaunatni nākošajiem 3 gadiem									
18.	Ludzas novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
19.	Madonas novads	Nolikums	1.jūnijs - 30.novembris	500	6000	No 13 līdz 25 gadiem	Nav minēts	Jāīsteno kopā ar sadarbības organizāciju – nevalstisku organizāciju vai Madonas novada pašvaldības iestādi, kura ir projekta finansējuma saņēmējs.	Nav norādīts	iesaistīta plašāka	Līdz 50 eur
20.	Mārupes novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
21.	Oges novads	Jauniešu [ie]spēja	Maijs - 20.novembris	Projekta iesniedzējiem 12-14 gadu vecuma grupā - 300 euro; projekta iesniedzējiem 15-17 gadu vecuma grupā - 500 euro; projekta iesniedzējiem		12-25 gadiem	Vismaz 3 jaunieši, no kuriem vismaz viens ir pilngadīgs	Vienam ir jābūt pilngadīgam	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	51 cilvēks un vairāk Ogrē, 31 cilvēks un vairāk pagastā (ja tiek rīkots pagastā)	Nē
22.	Olaines novads	Nolikums	Jābūt īstenotiem līdz 4.decembrim	600	Projekta pieteikumu termiņi - divreiz gadā (martā un septembrī)	No 13 līdz 25 gadiem	Var iesniegt individuāli vai divatā	Nav norādīts	Vairākus	Nav norādīts	Nav minēts
23.	Preiļu novads	Paplašini robežas	1. jūlijs - 31. oktobris	1000	250	No 13 līdz 25 gadiem	Vismaz 3 jauniešu grupa	Vismaz 1 persona, kas sasniegusi pilngadību	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Nav norādīts	Var iegādāties
24.	Rēzeknes novads	Nolikums	1.maijs - 1.novembris	500	10000	No 13 līdz 25 gadiem	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Līdz 30% no kopējā budžeta

Nr.p.k	Vieta	Nolikuma nosaukums	Īstenošanas periods	Maksimālais finansējums 1 projektam (EUR)	Konkursa kopējais finansējums (EUR)	Projekta iesniedzēju vecums	Projekta iesniedzēju skaits.	Prasība par pilngadību	Cik projektus var iesniegt?	Mērķa grupas skaits	Inventāra iegāde
25.	Ropažu novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
26.	Salaspils novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
27.	Saldus novads	Nolikums	Nav norādīts	400	5000	No 13 līdz 25 gadiem	Vismaz 2 jaunieši, ja neviens no jauniešiem nav 18 gadus vecus, obligāti jāpiesaista projektam pilngadīgs projekta konsultants	Vismaz 1 persona, kas sasniegusi pilngadību	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Nav norādīts	Līdz 50% no kopējā budžeta
28.	Saulkrastu novads	Šobrīd iniciatīvu projektu konkursi nenotiek, būs 2024.gadā									
29.	Siguldas novads	Nolikums	Maijs - 31. decembris	500	2000	No 13 līdz 25 gadiem	Nav norādīts	jāpiesaista atbalsta persona (piemēram, pedagogs, likumiskais pārstāvis), kas ir sasniegusi vismaz 18 gadu vecumu.	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Aktivitātēs jāpiesaista vismaz 20 jaunieši	Nē
30.	Smiļtenes novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
31.	Talsu novads	Nolikums	Jābūt īstenotiem līdz 30.novembrim	600	4800	No 13 līdz 25 gadiem	Nav norādīts	Pretendentam jāpiesaista atbalsta persona (piemēram, pedagogs, likumiskais pārstāvis), kas ir sasniegusi vismaz 18 gadu vecumu.	Nav norādīts	Vismaz 20 dalībnieki, no kuriem 75% jaunieši	Nē
32.	Tukuma novads	Nolikums	1.maijs - 31.oktobris	500	4500	No 13 līdz 25 gadiem	Vismaz 3 jaunieši	Jāpiesaista pilngadīgs mentors, ja grupā nav pilngadīgas personas	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Nav norādīts	Nav minēts
33.	Valkas novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									

Nr.p.k	Vieta	Nolikuma nosaukums	Īstenošanas periods	Maksimālais finansējums 1 projektam (EUR)	Konkursa kopējais finansējums (EUR)	Projekta iesniedzēju vecums	Projekta iesniedzēju skaits.	Prasība par pilngadību	Cik projektus var iesniegt?	Mērķa grupas skaits	Inventāra iegāde
34.	Valmieras novads	Īsteno savu ideju	Jābūt īstenotiem līdz 21.decembrim	250 (īpašos gadījumos)	5750	13 līdz 27 gadiem		Ja pretendenti ir nepilngadīgas personas, līgumu slēdz likumiskie pārstāvji vai pilngadīgas pilnvarotās personas	Vienlaicīgi var iesniegt un darboties vairākos projektos	Nav norādīts	Nav minēts
35.	Varakļānu novads	Nav jauniešu iniciatīvu projektu konkursi									
36.	Ventspils	Jaunietis darbībā -2022	Maijs- decembris	500	3000	No 13 līdz 25 gadiem		Jauniešu iniciatīvu projekts, bet pieteicējam jābūt juridiskai personai	Nav norādīts	Nav norādīts	12-25g.v.jaunieši Nē
37.	Rīga	Nolikums	1.jūnijs līdz 15.augusts vai 1.septembris - 15.novembris	300		Rīgas jauniešiem vai jauniešu grupai vecumā no 13 līdz 20 gadiem	Nav norādīts	Nav norādīts	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Nav norādīts	Nē
38.	Jūrmala	Nolikums	Jābūt īstenotiem līdz 10.novembrim	200	1600	No 13 līdz 25 gadiem	Nav norādīts	Iesniedzējs ir pilngadīga persona	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Nav norādīts	Līdz 50% no kopējā budžeta
39.	Daugavpils	„Kopā radām Daugavpili”	Nav norādīts	5000	500	No 13 līdz 25 gadiem	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts	Nav norādīts
40.	Liepāja	Nolikums	Jābūt īstenotiem līdz 31.decembrim	500	4500	Jauniešiem vai jauniešu grupai no 13-25 gadiem	Nav norādīts	Pretendentam jāpiesaista atbalsta persona (piemēram, pedagogs, likumiskais pārstāvis), kas ir sasniegusi vismaz 18 gadu vecumu.	Pretendents vienlaicīgi var iesniegt tikai 1 projektu	Vismaz 20 dalībnieki, no kuriem vismaz 75% jābūt jauniešiem vecumā no 13 līdz 25 gadiem.	Nē